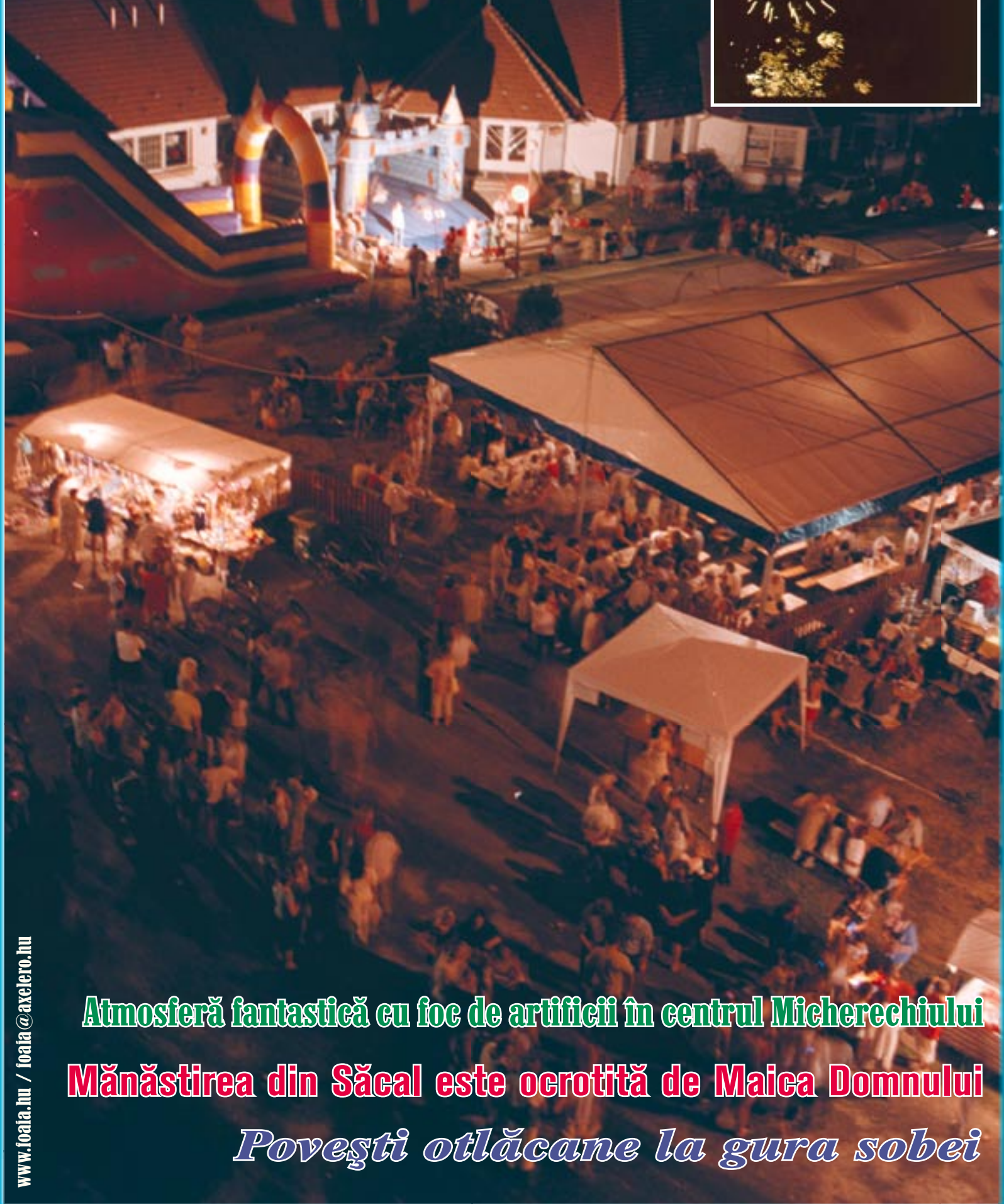

VINERI 22 AUGUST 2003 • ANUL LIII NR. 34

FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

Atmosferă fantastică cu foc de artificii în centrul Micherechiului

Mănăstirea din Săcal este ocrotită de Maica Domnului

Povești otlăcane la gura sobei

CALENDAR ORTODOX

25 august, luni – † Aducerea moaștelor Sfântului Ap. Bartolomeu; Sf. Ap. Tit.
26 august, marți – Sf. Mc. Adrian și Natalia; Sf. Mc. Atic.
27 august, miercuri – Cuv. Pimen; Sf. Mc. Fanurie și Osie; Sf. Mc. Eutalia.
28 august, joi – Cuv. Moise Etiopianul; Sf. Mc. Diomid și Lavrentie; Sf. Ana Proorocița.
29 august, vineri – (†) **Tăierea capului Sf. Ioan Botezătorul.** Cuvioasa Teodora. (Post)
30 august, sâmbătă – Sf. Ierarhi: Alexandru, Ioan și Pavel cel Nou, Patriarhii Constantinopolului.
31 august, duminică – Punerea în raclă a Brăului Maicii Domnului. Duminica a XI-a după Rusalii.

Citatul săptămânii

„Când îți cere cineva un lucru ce nu poți să-l faci, tăgăduiește curat, nemăilăsând nici o nădejde mincinoasă; și iar făgăduiește în grabă ceea ce poți să săvârșești.”

I. Heliade-Rădulescu (1802–1872)

AGENDĂ

25 august

1907 – a murit la Câmpina **Bogdan Petriceicu Hasdeu**, enciclopedist, istoric, lingvist, folclorist, poet și prozator.

26 august

1860 – s-a instituit prima agenție diplomatică a Principatelor Unite la Paris.

1880 – s-a născut poetul francez **Guillaume Apollinaire**.

1907 – la Oradea s-a stins din viață **Iosif Vulcan**, întemeietorul revistei „Familia”, care a descoperit și promovat valori ale literaturii române ca M. Eminescu, G. Coșbuc, O. Goga etc.

27 august

1770 – s-a născut filosoful german **Georg Wilhelm Friedrich Hegel**.

1910 – s-a născut călugărița indiană de origine albaneză **Maica Teresa**, laureată cu premiul Nobel în 1979.

28 august

1749 – s-a născut poetul, scriitorul, dramaturgul, omul de știință și filosoful **Johann Wolfgang von Goethe**, personalitate de geniu a culturii germane.

29 august

1632 – s-a născut filosoful **John Locke**, autorul lucrării „Cîteva păreri asupra educației” (1693), care a avut o influență puternică asupra dezvoltării pedagogiei secolelor următoare.

30 august

1987 – s-a stins din viață dansatorul **Gheorghe Nistor** din Micherechi, premiat cu distincția „Maestru al Artei Populare”.

31 august

1899 – s-a născut, la Kevermes, povestitorul chitighăzean **Teodor Șimonca**.

1913 – a murit inventatorul român **Aurel Vlaicu**, constructorul primului aeroplan și experimentator de avioane.

1963 – între Moscova și Washington s-a instalat „telefonul roșu”.

1994 – **Anatoli Kasparov**, campion mondial la șah, a fost învins de un computer.

Românii din străinătate vor sărbători
Ziua Românilor de Pretutindeni

Românii din diaspora vor putea sărbători o dată pe an, în mod oficial, Ziua Românilor de Pretutindeni. Săptămâna trecută, cei peste 50 de participanți la Seminarul internațional „Hai acasă – în vacanță!”, manageri din turism și ziariști de limbă română de la publicații din străinătate, au primit cu entuziasm inițiativa lansată de un reprezentant al MAE de a se elabora o lege care să confere drep-

tut tuturor românilor din străinătate să sărbătorească anual, la o dată fixă, Ziua Românilor de Pretutindeni.

„Este nevoie să deschidem mai multe canale de comunicare cu diaspora și în același timp să fim mai receptivi la nevoile culturale ale conaționalilor de peste hotare”, a spus **Monica Zvirjinschi**, directoarea canalului de televiziune România Internațional.

„Și de aceea vin în completare, alături de această idee extraordinară, cu propunerea ca postul nostru să realizeze și să difuzeze frecvent emisiuni dedicate exclusiv comunităților românești, acest program putând să funcționeze ca un pod între românii din afară și țară, dar și între românii care trăiesc în diferite colțuri ale lumii”, a mai adăugat directoarea TVRI.

Rompres

Adrian Năstase a vânat în Ungaria

Premierul român **Adrian Năstase** a participat, la sfârșitul săptămânii trecute, la o partidă de vânătoare în Ungaria, la invitația omologului său maghiar, **Medgyessy Péter**. Au mai fost prezente importante personalități ale lumii politice și bancare

din cele două țări. În altă ordine de idei, la începutul lunii septembrie va avea loc la București o întâlnire ungaro-română la nivel de șefi de guvern. **Medgyessy Péter** și **Adrian Năstase** vor semna documentul referitor la aplicarea în România a

Legii statutului, varianta modificată. Purtătorul de cuvânt al premierului ungar a confirmat că au început deja pregătirile diplomatice ale acestei întâlniri.

- va -

Întâlnire de dansuri populare
la Chitighaz

Autogovernarea Românească și Casa de Cultură din Chitighaz a organizat în ziua de 20 august cea de-a doua ediție a întâlnirii echipelor de dansuri populare românești. Și-au dat concursul un ansamblu de dansuri populare din Timișoara și echipa tinerilor dansatori din Chitighaz. Manifestarea a fost găzduită de Casa de Cultură din comună.

- va -

Concurs despre vremuri trecute

Fundația „Pentru Cultura Română din Ungaria” publică un concurs pe tema Revoluției de la 1848-49, intitulat „Din vremuri trecute...”. Se poate concura în două domenii: cu o lucrare de istorie locală legată de evenimentele revoluției de la 1848-49 (evenimente istorice, biografia unei personalități locale, descrierea tradițiilor populare legate de acest eveniment – povești, legende, cântece) și cu diferite obiecte, fotografii, vestigii materiale de la mijlocul secolului al XIX-lea. Lucrarea poate fi de maximum 5 pagini și

trebuie să fie scrisă în limba română. Înscrierile se pot face la două categorii: I – tineri până la 18 ani, II – adulți. Termenul înscrierii la concurs este **24 septembrie 2003**. La toate categoriile se vor oferi premii în bani: locul I – 15.000 de forinți, locul II – 10.000 de forinți și locul III – 5.000 de forinți.

Concursurile trebuie înaintate pe adresa: Fundația „Pentru Cultura Română din Ungaria”, 5700 Giula, str. Gh. Doja nr. 8. Informații suplimentare se pot obține la telefonul 06-30/2283-250.

Curatorul Fundației

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaiă românească aparține autorilor. Foaiă românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Prima ediție a Festivalului Castraveților, 16–17 august 2003

Atmosferă fantastică cu foc de artificii în centrul Micherechiului

Când m-am apropiat sâmbătă pe la prânz de Micherechi, pe drumul Șercadului mi-am dat seama că mă urmărește o mașină cu număr european. Gândeam, probabil se în-

locuri: programele cultural-distractive s-au ținut în cortul principal, pe corso au fost instalate corturi mai mici pentru diferite expoziții de produse și mașini agricole, iar în holul școlii ge-

tru a găti cea mai gustoasă tocană de vită sau de burtă, ciorbă de pește sau gulaș. Criteriul la acest concurs a fost ca „bucătarii” să gătească mâncare pentru minimum 50-60 de persoane. Echipa câștigătoare a fost condusă de *Artur Pușcar*, care a gătit cea mai delicioasă tocană de vită. În timp ce mâncarea clocotea, cei mai tineri fotbaliști s-au întrecut pe terenul sportiv. Au evoluat câte două echipe (prima categorie copii de 9-10 ani, a doua categorie copii de 11-12 ani) din trei localități, Oradea, Giula și Micherechi. În domeniul fotbalului, oaspeții din Oradea s-au dovedit cei mai talentați și norocoși.

În orele dinainte de masă, așa cum se întâmplă în fiecare zi de duminică, credincioșii ortodocși din Micherechi au participat la Sfânta Liturghie, care însă de această dată a fost onorată și de prezența întâistătorului Bisericii Ortodoxe Române din Ungaria. Prea Sfințitul Episcop *Sofronie*, după slujba de duminică, a împărtășit și bucuria participanților la Festivalul Castraveților. Printre oaspeții de rang înalt l-am mai văzut și pe domnul *Andrei Oancea*, consulul general al României la Seghedin. Nu știu cine a remarcat un lucru

general valabil la acest festival: nu a fost acolo nimeni nici mai mare, nici mai important decât celălalt, nu au fost unii mai buni, alții mai puțin buni, cu toții au fost oameni bucuroși de întâlnire, fericiți de succesele altora, mândri de valorile locului.

Încă înainte de programul folcloric, au fost premiați câștigătorii concursului „Pentru Micherechiul înfloritor”. De aici am aflat că cea mai frumoasă terasă o are asistenta medicală *Elisabeta Iova*, iar cea mai frumoasă grădină *Emilia Gomboș Boca*. Apoi au fost felicitate 15 cupluri, care acum își sărbătoresc aniversarea a 25 sau 50 de ani de căsnicie.

Scena a fost mai târziu ocupată de dansatorii din Micherechi, Giula, Bichișciaba și Oradea, ca de încheiere gazdele să ne stârnească intense bătaie de inimă cu mănântălu și ardelenescu, pe care numai ei știu să-l danseze așa. Pentru mine cel mai emoționant moment a fost când cei doi *Vasile Papp*, tatăl și fiul, întrecându-se în talentul înnașcut, au jucat feciorescul micherechean.

Multe puncte culminante a avut și această zi. După aplauzele furtunoase de la spectacolul folcloric, entuziasmul publicului a continu-

at și la concertele de muzică ușoară, oferite de tânăra formație *Desperado* sau de duetul lui *Tiberiu Cozma* și *Vasile Ciotea*. Când ni s-a părut că atmosfera nu poate fi mai fierbinte, a urmat focul de artificii, pe care cei din jurul meu l-au apreciat astfel: „A nost o fost cu mult mai faină decât cel din Giula!”

În încheierea festivalului, neamuri și vecini, prieteni și cunoscuți au petrecut cu ajutorul șlagărelor cântate de formația *Necropolis*, promitând: „Aici vom veni și peste un an!”

– Cum apreciați acum, la încheiere, programul celor două zile? – ne-am interesat la primarul *Teodor Martin*.

– Cred că a fost o acțiune bine reușită. Foarte mulți oameni au participat la prima noastră încercare. Cred, și discutând cu mai mulți participanți după sfârșitul festivalului, nu exagerez când zic că au fost aici cinci sau șase mii de oameni. Au venit mulți oaspeți și din localitățile din împrejurime, dar și mai de departe, din Bichișciaba, Seghedin, Budapesta etc. Deși este vorba despre prima ediție a festivalului, consider că a fost reușit.

(Continuare în pag. a 5-a)

dreaptă spre vama Micherechi-Salonta. Dar ajungând la răscruce, am văzut că și „străinul” vine spre mica localitate românească. Intrând în sat, n-am văzut pe nimeni să vină dinspre Micherechi, toată lumea mergea spre mijlocul satului. Așa a făcut și mașina cu număr străin, care, la fel ca și călătorii ei, a dispărut din fața mea, amestecându-se în mulțime.

La ora două, sute de oameni s-au înghesuit în cortul uriaș, instalat în mijlocul satului, în curtea grădiniței. Oamenii așteptau la un pahar de bere sau răcoritoare, să înceapă primul Festival al Castraveților. Emoțiile organizatorilor și curiozitatea sinceră a participanților a prevestit că aici se pregătește ceva ce n-a mai fost, ceva ce poate să fie și un lucru nemaipomenit de bun. În cuvântul de deschidere, atât primarul *Teodor Martin*, cât și deputatul parlamentar *Tóth Imre*, primarul Șercadului, au accentuat noutatea acestei manifestări, precum și faptul că ar fi bine dacă locuitorii din Micherechi, oameni foarte sărguincioși și pricepuți, ar avea o zi în care s-ar odihni și s-ar distra după munca grea din cursul anului.

Manifestarea de acum s-a desfășurat în mai multe

nerale a fost aranjată o expoziție din lucrările artiștilor plastici și fotografi locali sau originari din acest sat. Această expoziție, care a putut fi vizitată în cele două zile, a fost vernisată de profesorul *Gheorghe Petrușan* de la Seghedin, care a subliniat importanța păstrării limbii și a valorilor românești din Micherechi. Lucrările expuse au fost realizate de cronicarul fotograf al satului, dascălul pensionar *Gheorghe Dulău*, *Tiberiu Cefan*, *Teodor Pui* și fiică-sa *Irina Pui*, *Irina Gurzău*, pictorița de icoane *Elena Ruja*, *Zoltan Cozma*, *Maria Pușcar* și *Aurel Papp*, fotoreporterul nostru. Expoziția a fost deschisă în fața unui public numeros, care pe fotografiile vechi ale domnului *Dulău* se căuta pe sine sau strămoșii, cunoscuții, în cele ale lui *Aurel Papp* se mândrea în frumusețea satului său, iar în lucrările artiștilor plastici aprecia talentul consătenilor.

Au urmat apoi concerte și reprezentații de dans modern, concursuri în superlative (la bază stând bineînțeles castraveții), șlagăre și discotecă.

Spiritul de competiție a fost și mai intens în ziua următoare, duminică, când, începând de dimineață, echipele s-au pregătit pen-

Titus Corlățean: „Limba română va sta în centrul preocupării noastre”

Într-un interviu acordat pentru Radio România Actualități, *Titus Corlățean*, secretarul de stat pentru românii de pretutindeni a precizat că actul normativ privind românii din diaspora s-ar putea concretiza chiar în toamna acestui an, proiectul vizându-i pe toți românii din afara granițelor, și nu numai pe cei din diaspora. „Este vorba de acele zone în care trăiesc români ca minoritate și în care procesul de asimilare a avansat foarte mult în ultimele decenii, din păcate. Ceea ce dorim să adăugăm

în sensul sprijinirii românilor vizează dimensiunea prezervării identității culturale, spirituale, religioase, lingvistice, deci limba română va sta în centrul preocupării noastre” – a adăugat Corlățean.

Întrebat în același interviu, ce face Departamen-

tul Românilor de Pretutindeni pentru românii din afara granițelor, concret cum îi ajută, secretarul de stat a adus în discuție și comunitatea românilor din Ungaria. „Până la sfârșitul lunii august sper să trecem prin guvern o hotărâre prin care să alocăm o sumă importantă pentru accelerarea lucrărilor de reparație a Capei Ortodoxe Române din Budapesta și deja am lansat o comandă pentru o serie de CD-uri în limba română pentru școlari.” – spus Corlățean.

Rador

Elaborarea unor noi proiecte transfrontaliere

În cadrul unei consfătuiri care s-a desfășurat la 14 august la Primăria din Arad, *Varga Zoltán*, președintele Adunării Generale a județului Bichiș s-a întâlnit cu *Caius Parpală*, președintele Consiliului Județean Arad și cu *Bognár Levente*, vice-primarul orașului Arad. În centrul tratativelor a stat dezbaterăa unor posibilități noi, oferite de programele transfrontaliere PHARE-

CBC. În cursul întâlnirii, mai întâi a fost analizată situația actuală a acestor proiecte, care vor fi înaintate spre dezbateră adunărilor județene la o proximă ședință din luna septembrie. În lumina noilor posibilități, cele două părți au discutat despre modificările documentului de bază al acestui program mixt. În perspectivă, programul prevede dezvoltarea sistemului

de apărare împotriva inundațiilor din bazinul Crișurilor. Un alt proiect comun care urmează să fie înaintat la Bruxelles vizează renovarea și modernizarea Teatrului Vechi din Arad. La tratative s-a discutat și despre posibilitatea unei întâlniri tripartite, când județului Arad și Bichiș i se va alătura și județul Bihor din România.

E. I.

Societăți mixte în România

În perioada 1991 – iunie 2003, în România au fost înmatriculate 93.933 de societăți comerciale cu participare străină la capitalul social, valoarea totală a capitalului subscris ridicându-se la peste 8,4 miliarde euro, potrivit datelor centralizate de Institutul Național de Statistică din România.

Cele mai multe societăți comerciale mixte au fost înmatriculate în 1992 – 11.830 de societăți, valoarea totală a capitalului subscris, exprimat în moneda europeană, cifrându-se la 477,5 milioane euro. Cea mai mare valoare a capitalului social subscris – 1,342 miliarde euro, a fost înregistrată în 2001, iar cea mai mică – 250 milioane euro, în 1995.

Cei mai mulți investitori care au ales să demareze o afacere în România, în luna iunie, au provenit din Italia – 129, Germania – 83, Turcia – 50, Franța – 33, Ungaria – 33 și SUA – 30.

Festivalul de Filme al Naționalităților

La data de 14 noiembrie 2003, Redacția Emisiunilor Regionale, de Minoritate și de peste Hotare a Televiziunii Maghiare organizează cea de-a treia ediție a Festivalului de Filme al Naționalităților.

Manifestarea, care va fi găzduită de cinematograful „Művész” din Budapesta,

are ca scop prezentarea creațiilor realizate în atelierele de naționalitate și popularizarea filmelor cu teme legate de viața minorităților. La programul de concurs se pot înscrie peliculele realizate după 1 ianuarie 2002. Termen de înscriere: 1 octombrie 2003.

Viki

Reglarea apelor pe o lungime de 200 km

Direcțiunea regională de reglare a apelor Crișurilor (KÖVIZIG) împreună cu Direcțiunea regională de dincolo de Tisa a realizat un proiect comun, concurând pentru câștigarea unui fond de aproape 60.000 euro din cadrul programelor PHARE-CBC. Din acești bani, de pe acum au început lucrările preliminare: măsurători, întărirea unor diguri, escavarea porțiunilor fluviale mocirloase. În totalitatea acestor lucrări, centrul de greutate cade pe apărarea împotriva inundațiilor, mai ales prin ridicarea și întărirea digurilor de pe malul drept ale porțiunii numite Crișul Dublu (Kettős Körös). În viitor se lucrează la realizarea unui proiect comun transfrontalier, tot pentru obținerea unor fonduri PHARE-CBC, care să implice în aceste lucrări și direcțiunile respective din regiunile Arad și Bihor din România.

E. I.

DIN ALTE SURSE

„Riscul de vecinătate”

Orice ieșire din țară la volanul unei mașini implică un risc. Nu unul oarecare, legat de trafic sau de imprevizibilul oricărei călătorii. Nici unul concret, legat de un loc periculos sau de vreo vamă bântuită de furii naționaliste anti-românești (deși uneori mai găsim și astfel de ciudățenii). E mai degrabă un „risc de vecinătate.” El poate apărea din te miri ce și se poate stinge în cele mai diverse moduri. Dar există. L-am întâlnit de multe ori, la început ca pe o senzație de inconfort, apoi ca pe o amenințare certă, care întârzie mereu să se producă. Nu suntem în război cu nimeni, dar nici nu suntem primiți cu brațele deschise nicăieri. Din păcate, ieșirile noastre spre Occident trec prin Ungaria. Deși admir ușorul avans maghiar față de noi în materie de civilizație, mi se pare că năduful vecinilor noștri crește o dată cu șansele noastre de intrare în Uniunea Europeană. De câte ori trec frontiera maghiară, mă simt suspect. Mi se cer atâtea acte încât mă întreb dacă nu cumva mă aflu într-o mașină furată, dacă nu cumva am un pașaport fals, dacă nu cumva car în portbagaj un cadavru sau o ladă cu cocaină. Până și o banală furculiță devine obiect de cercetare, și identificarea utilității ei poate dura ore întregi. Nu poți ieși din prima întâlnire cu vămile ceva mai vestice decât cu o teribilă îndoială asupra propriei tale conștiințe. Te întrebi, zeci sau sute de kilometri, dacă n-ai vreun păcat ascuns care te aduce automat într-o stare de inferioritate față de țara care îți găzduiește, pentru scurt timp, trecerea. De fapt, chiar atâtea timp de întrebări nu prea ai. Fiindcă nu se poate să nu faci vreo greșală. În ce mă privește, mărturisesc că am încălcat legea statului vecin într-un mod îngrozitor. Am parcurs aproape un kilometru pe autostradă, în miezul zilei, fără să aprind farurile. Evident, primul echipaj de poliție aflat pe marginea drumului mi-a ars o amendă cât toate zilele. Problema nu e,

însă, aici. Aproape nici unul din partenerii mei de trafic nu avea nenorocitele de faruri aprinse. Dar, firește, nu aveau numere românești. Acest incident m-a făcut mai atent la condiția omului anonim pe autostrăzile europene. Și mi-a trezit pasiunea comparațiilor. Fiindcă, pe măsură ce înaintezi spre vest, lucrurile se schimbă. Devii din ce în ce mai informat, pe bani din ce în ce mai puțini. Dacă în Ungaria plătești pipărat o autostradă bine asfaltată, dar lipsită de informații cu privire la trafic și la regulamente, mai departe totul se simplifică. În Austria plătești de peste zece ori mai puțin și începi să afli pe unde mergi și încotro poți să te îndrepți. Iar în Germania nu mai plătești nimic, dar ai acces la o gamă largă de informații, provenite fie prin radioul conceput special pentru participanții la trafic, fie prin panourile semnalizate puternic și aproape atrăgător. Semnul de limitare a vitezei e atât de frumos colorat încât îți vine să-l pui în ramă. Dar abia în Franța și Italia găsești adevăratele autostrăzi vorbitoare. La prețuri mai mici decât cele ungare (cu 23 de euro ajungi din Germania până la Paris) intri într-un dialog fulminant și nesfârșit cu propria ta călătorie. Afli unde poți găsi carburanți și la ce prețuri, afli cât de aglomerat e în față și în spate, pe unde să treci ca să ajungi mai repede, când e bine să tragi pe dreapta fiindcă s-ar putea să fi epuizat și alte mii de nimicuri care îți dau senzația prezenței și siguranța că te afli pe un teritoriu prietenos. Nici un echipaj de poliție nu-ți stânjenește drumul dacă nu ai avut ghinionul să intri într-un semafor sau să sari cu mașina peste vreun viaduct. Uită de condiția ta inferioară de român, coleg de națiune cu țiganii cerșetori și cu hoții de mașini, și ai impresia că ai redevenit o persoană normală, deloc suspectă. Poate că toate astea durează doar până la întoarcere.

Radu Ciobotea

Articol preluat din

Evenimentul Zilei, 12 iulie 2003

Cărți care ar trebui să ajungă la cât mai mulți cititori

Culegerile de studii etnografice ale minorităților din Ungaria apar în îngrijirea Societății Etnografice din Ungaria începând din anii 1975. Ele au fost întocmite tocmai cu scopul de a transmite contemporanilor, precum și generațiilor viitoare cultura tradițională ale acestor naționalități. Aceste volume ar putea fi folosite ca manuale școlare suplimentare pentru predarea limbii materne sau a disciplinei cultură și civilizație, la toate nivelurile școlare. Din păcate, aceste culegeri ajung numai cu greu sau chiar deloc la cititori. Difuzarea culegerilor nu se face nici prin librării, nici prin alte modalități de desfacere, deși ele sunt căutate și foarte utile pentru cercetători, cadre didactice, elevi și studenți. Tocmai de aceea atragem atenția asupra unei posibilități practice de cumpărare. Volumele apărute după 1993 se pot comanda direct de la secretariatul Societății Etnografice din Ungaria.

Adresa: 1055 Budapesta, Piața Kossuth nr. 12.

Telefon/fax: 06 (1) 269-1272

E-mail: mnt@nepraj.hu

Dintre culegerile românești pot fi achiziționate următoarele:

1. Alexadru Hoțopan: Din tradițiile românilor din Ungaria 8/93, preț: 250 Ft
2. Alexadru Hoțopan: Din tradițiile românilor din Ungaria 9/95, preț: 250 Ft
3. Alexadru Hoțopan: Din tradițiile românilor din Ungaria 10/96, preț: 250 Ft
4. Alexadru Hoțopan: Din tradițiile românilor din Ungaria 11/97, preț: 250 Ft
5. Emilia Martin Nagy: Din tradițiile românilor din Ungaria 12/99, preț: 400 Ft
6. Emilia Martin Nagy: Din tradițiile românilor din Ungaria 13/00, preț: 600 Ft

— cozma —

Europa suferă de o criză a valorilor

Papa Ioan Paul al II-lea a apreciat recent că Europa suferă de o criză a valorilor și și-a exprimat speranța că aderarea a 10 state europene, anul viitor, la Uniunea Europeană (UE) va fi o ocazie pentru o renaștere a continentului, informează *Rompres*. În ultimele săptămâni, Suveranul Pontif a criticat ceea ce a numit o tendință europeană care nu are legătură cu creștinismul. „Nu putem nega faptul că, în timpurile noastre, Europa trece printr-o criză a valorilor și este important să-și redescopere adevărata identitate”, a declarat capul

Bisericii catolice pelerinilor și turiștilor prezenți în curtea reședinței sale de vară, Castelul Gandolfo, lângă Roma. „Procesul extinderii UE nu se poate referi doar la aspectele geografice și economice”, a precizat Papa, „ci trebuie să fie transpus într-o armonie nouă a valorilor exprimate în legislație și în viață”. Suveranul Pontif a făcut apel la credincioși ca, prin atitudinea lor, continentul „să fie întotdeauna conștient de vocația sa spirituală și să contribuie la construirea solidarității și păcii în interiorul granițelor sale și în lumea întreagă”.

Bucătari români la Seghedin

În perioada 15–20 august la Seghedin s-a desfășurat prima ediție a Festivalului Grill. Timp de șase zile vizitatorii au putut alege nu numai dintre preparatele culinare deosebit de delicioase, dar și dintr-un variat program cultural. La festival au fost prezenți cu preparate tradiționale românești și bucătari din Timișoara și Arad.

I. K.

Prima ediție a Festivalului Castraveților, 16–17 august 2003 Atmosferă fantastică cu foc de artificii în centrul Micherechiului

(Urmare din pag. a 3-a)

— Am văzut că ați discutat mult cu consătenii și cu foștii micherecheni, care azi trăiesc la orașe. Care a fost în general părerea oamenilor?

— Când am decis despre organizarea acestei acțiuni, unul dintre țelurile noastre a fost să contribuim la întărirea relațiilor familiale și sociale dintre consătenii de acum, dar și între oamenii care se trag din Micherechi, în general. Știm cu toții că sunt foarte mulți care s-au stabilit în alte localități. Noi am vrut ca acești oameni să revină acasă, să se simtă bine alături de rudele de aici. Discutând cu mai mulți foști micherecheni, ei s-au arătat foarte mulțumiți și s-au bucurat de ocazia pe care le-am asigurat-o. De aseme-

nespus de performanța dansatorilor noștri din Micherechi. Și formația de muzică ușoară Desperado s-a bucurat de mare succes, la fel ca muzicanții noștri stabiliți la Budapesta, Tiberiu

veni tot atâția oaspeți ca acum. Trebuie să asigurăm un teren mai mare, fiindcă acum am fost cam „îngheșuiți”.

— Pentru majoritatea micherechenilor, festivalul a fost un prilej de distracție. Dar pentru organizatori a însemnat o muncă serioasă. Aproximativ câți și cum au contribuit la reușita celor două zile?

— Avem o comisie compusă din opt persoane, care se ocupă de organizarea manifestărilor cultural-distractive din comună. Această comisie a început organizarea festivalului încă din luna martie. Ar fi greu să zic un număr exact, câți au lucrat în cele două zile pentru succesul festivalului: femeile de la bucătărie, angajații Primăriei, educatoarele de la grădiniță, profesorii de la școală și mulți alții au făcut tot posibilul ca oaspeții noștri să se simtă cât mai bine. De asemenea, au ajutat mult și cei 20 de angajați sociali. Acum și în acest fel vreau să mulțumesc tuturor pentru eforturile depuse!

E. Iova și V. Cozma

nea, foarte mulți m-au rugat să organizăm această manifestare și în viitor. De fapt, acesta este și scopul nostru, adică întemeierea unei tradiții, de care se pot bucura toți cei care au o anumită legătură cu satul nostru.

— După părerea Dumneavoastră, care a fost programul cel mai atractiv?

— E greu să evidențiez numai una dintre numeroasele posibilități ale festivalului. Totuși, cred că programul folcloric s-a bucurat de cele mai multe aplauze. În cadrul acestuia au evoluat pe scenă formații profesionale, precum Ansamblul „Crișana” din Oradea, „Körös” de la Giula, „Balassi” de la Bichișciaba. În această ordine de idei trebuie să apreciez că am fost mândri și ne-am bucurat

Cozma și Vasile Ciotea. Și, în fine, la încheierea festivalului, focul de artificii a stârnit cel mai mare entuziasm.

— După experiențele primei ediții, ce modificări planuiți pentru viitor?

— Cred că am avea nevoie de un spațiu mai mare. Sperăm că în anul viitor vor

Cine crede se botează, cine a crezut s-a botezat...

Domnul Isus Cristos spune în Marcu 1:15: „S-a împlinit vremea și Împărăția lui Dumnezeu este aproape. Pocăiți-vă și credeți în Evanghelia.” Deci, pocăința este o poruncă a Domnului Isus, este o întoarcere de la păcat spre Dumnezeu, este o înnoire a felului de gândire (Rom. 12:2), este o părere

de rău pentru păcatele făcute (Mat. 26:75) și este și un proces zilnic. Biblia spune în Ioan 1:12-13 că „tuturor celor ce L-au primit, adică celor ce cred în Numele Lui, le-a dat dreptul să se facă copii ai lui Dumnezeu; născuți nu din sânge, nici din voia firii lor, nici din voia vreunui om, ci din Dumnezeu.”

Tatăl

*Se-așterne seara peste corturile noastre,
Peste lupta zilei pace aducând.
Un îngerăș la pat se-așează pe furiș,
Să ne păzească somnul de tot ce-i grav și trist.*

*Intră-ncet și smerit
Acolo unde nu-i somn nici suferință
Împarte somn alintător
Și leagă rănilor ce ustură și dor.*

*Smerit ajută-l pe cel alunecat
Nu-l neglija nici pe cel strâmtorat
Așa alungă îngrijorarea acel îngerăș
Nici nu-ți dai seama că Domnul te-a ajutat.*

Vasile Martin, elev din Micherechi

Aceasta este nașterea din nou. Iar precum sună și cuvintele unei cântări minunate de botez: Cine crede se botează, cine a crezut s-a botezat..., necesitatea botezului nu se poate pune la îndoială, această poruncă fiind dată de Însuși Mântuitorul nostru: „Duceți-vă și faceți ucenici din toate neamurile, botezându-i în Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh.” (Mat. 28:19) Botezul reprezintă o piatră de hotar între trecutul păcătos și viața nouă, trăită împreună cu Isus Cristos; marchează intrarea în biserica locală; este împlinirea poruncii Domnului Isus și, nu în ultimul rând, este un simbol al morții și învierii noastre împreună cu Cristos.

Cu un an după ultimul botez nou-testamental, Biserica Baptistă Română din Micherechi a avut bucuria să primească în comunitatea credincioșilor lor încă patru suflete. Cele patru candidate de botez, Floarea Petrușan Bozgan, Maria Berényi, Adriana Martin și Silvia Cioca, la 10 august, înainte de masă, L-au mărturisit pe Isus Cristos ca Domn și Mântuitor personal în apa botezului.

Deoarece biserica nu are momentan pastor, pentru a conduce programul special a fost invitat fostul pastor al bisericii Daniel Burtic, director la Radio Vocea Evangheliei din Oradea. Cuvântul Evangheliei a fost vestit de fratele Liviu Pop, pastorul Bisericii Baptiste din Bătar, iar actul botezului a fost oficiat de fratele Burtic. Serviciul divin a fost împodobit de cântările soților Adina și Paul Iliescu din București și ale fratelui Mircea Tășădan din Oradea, de programul tineretului și al grupului de fete, precum și de alți credincioși care au mai dorit să contribuie la atmosfera înălțătoare.

Programul deosebit a continuat și după-masă, când noile membre au luat parte pentru prima dată la Cina Domnului împreună cu întreaga biserică.

Dumnezeu să binecuvânteze viața și credința celor patru suflete și a tuturor care au ascultat în acea zi mesajul Domnului nostru Isus Cristos.

Foto: Aurel Papp

Pastor din Lipova la Chitighaz

În ziua de 10 august am avut din nou oaspeți în mijlocul nostru. Biserica Baptistă din Chitighaz i-a primit pe fratele pastor Mircea Ianculescu, pastorul Bisericii Baptiste din Lipova împreună cu familia. Fratele Ianculescu a rostit Cuvântul lui Dumnezeu atât înainte de masă, cât și după-masă. Comunitatea din Chitighaz a fost impresionată de cuvintele fratelui din Lipova, simțind că vorbește aceeași limbă maternă, împărțind aceeași năzuințe, transmitând același mesaj viu al Evangheliei. Frații au ascultat o predică înțeleaptă și dinamică. După-masă, pastorul din România a vorbit despre ucenicul, apostolul Petru. Intitulând mesajul „Cu Isus pe drum”, ne-a călăuzit pe baza Scripturii la anumite momente de întâlnire ale apostolului Petru cu Isus. Textul de bază a fost luat de la Mat. 26: 35. Întrebarea care a revenit de mai multe ori în timpul predicii

a fost: „Ești gata să suferi pentru Cristos sau chiar să și mori?” Prin pilda vieții lui Petru, fratele Ianculescu ne-a arătat că Dumnezeu ne cheamă la slujire, iar noi nu suntem vrednici și nici capabili de asta. Și totuși, Domnul Isus ne primește și ne vrea așa cum suntem. El ne întărește, ne îmbărbătează. El ne iubește și iubirea Domnului ne reface viața, așa cum s-a întâmplat și în viața apostolului Petru. Iar la urmă, Isus ne dă chiar Duhul lui Sfânt, ca să putem îndeplini misiunea.

Tot timpul vizitei, am simțit că și musafirii s-au simțit bine în mijlocul nostru. La despărțire, am trimis salutul bisericii noastre fraților și comunităților din țara-mamă. La rândul lor, și dănașii ne-au invitat să-i vizităm și pe ei la Lipova.

Dumnezeu să fie slăvit pentru musafirii bisericii noastre și pentru Cuvântul rostit de către fratele pastor din România.

P. Bodiș

Pentru ortodocși, cea mai frumoasă sărbătoare din timpul verii este Adormirea Maicii Domnului. Nu este altfel nici la ortodocșii din Săcal. În satul unde s-a înființat prima mănăstire din Eparhia Ortodoxă Română din Ungaria, 15 august înseamnă o zi deosebită, ziua hramului mănăstirii. Despre această mare sărbătoare am vorbit cu *Părintele Stareț Siluan* de la mănăstirea din Săcal.

– Ca în viața fiecărei biserici, tot așa și în viața unei mănăstiri există un sfânt căreia îi este închinată biserica respectivă. Adică atunci când slujești, când faci slujbele într-o biserică, te gândești mai mult la același sfânt căruia îi este închinată biserica, care este și un ocrotitor, un ajutor al credincioșilor din parohia, din mănăstirea respectivă. Deci, este o sărbătoare deosebită, fiindcă fiecare biserică are ocrotitorul ei și, cum fiecare om își serbează ziua lui de naștere sau o zi importantă pentru el, tot așa are și biserica ziua ei deosebită, care este ziua hramului. Ce înseamnă pentru noi ziua de astăzi? Înseamnă un moment deosebit, pentru

Mănăstirea din Săcal este ocrotită de Maica Domnului

că în primul rând a fost de față Prea Sfințitul Episcop *Sofronie* și nu în fiecare duminică ai posibilitatea să ai în mijlocul tău la o Sfântă Liturghie pe un episcop, în cazul nostru pe PS *Sofronie*. După aceea, iarăși a fost o sărbătoare deosebită, pentru că în biserică au fost credincioșii parohiei în număr mai mare decât în orice duminică și am avut posibilitatea ca împreună cu ei, la invitația Prea Sfințitului și a

celor de la Episcopie, să fie în mijlocul nostru mai mulți oaspeți monahi din alte părți. Și anume, este vorba despre *Părintele Stareț Dominic* de la mănăstirea Sfântul Maurițiu Benedictin de la Bakonybél, care a venit împreună cu *părintele Adalbert*, de *părintele Atanasie* de la mănăstirea greco-catolică din Dámóc și două maici ortodoxe de la o mănăstire nou-înființată din Gyöngyös. Toată atmo-

sfera bisericii, toată slujba – cum a început și cum s-a desfășurat până la sfârșit – a fost extraordinară, pentru că și oaspeții au participat fiecare cu câte ceva și pentru toți credincioșii a fost o atmosferă deosebită de uniune, de plinătate, de bucurie.

– Cum se alege hramul unei mănăstiri? Care e procedeu?

– Pentru toți călugării din toată lumea, Maica Domnului este cea mai importantă dintre toți sfinții. Hramul se alege în funcție de dorința celui mai mare, de dorința Episcopului, dacă el alege hramul unei mănăstiri, sau de dorința starețului și a părinților din mănăstirea respectivă, adică dacă ei se gândesc la un sfânt către care au cea mai mare dragoste, la care au evlavie. În cazul nostru, Episcopul a ales hramul mănăstirii Adormirea Maicii Domnului, pentru că este prima mănăstire din Eparhia Ortodoxă Română din Unga-

ria și, ca și la alte mănăstiri mari, de exemplu mănăstirea de la Sâmbăta și alte mănăstiri din România din apropierea noastră s-au gândit că Maica Domnului, fiind cea mai importantă sfântă pentru noi ortodocși, și mănăstirea de aici s-o închinăm Maicii Domnului.

– Mănăstirea din Săcal s-a înființat de mai bine de un an. Oare s-au obișnuit deja credincioșii cu existența ei?

– Înainte de înființarea mănăstirii, credincioșii de aici nu au avut posibilitatea să asiste chiar în fiecare duminică la Sfânta Liturghie. Aveau numai slujbă cantorală, dar Sfânta Liturghie e altceva. Acum s-au obișnuit și cred că le place, fiindcă aici avem în fiecare zi Sfânta Liturghie. Și așa nu au doar un singur preot care să fie părintele lor, ci au mai mulți, doi sau trei părinți. Sufletește, credincioșii sunt foarte deschiși și aproape de noi și ne ajută material fiecare cu ce poate. Cred că, deși este vorba numai de un scurt timp, un an de când s-a întemeiat mănăstirea, aceasta înseamnă foarte mult pentru credincioșii din Săcal.

Victoria Cozma

Sfântul Maslu aduce vindecare sufletească și trupească

„De este cineva bolnav între voi, să cheme preoții Bisericii și să se roage pentru el, ungându-l cu untdelemn în numele Domnului. Și rugăciunea credinței va mântui pe cel bolnav și-l va ridica pe el la Domnul, iar de va fi făcut păcate, se vor ierta lui” (Iac. 5, 14-15). Taina Sfântului Maslu a fost întemeiată de Iisus Hristos, fiind dusă mai departe de apostoli.

Maslul este taina prin care, în urma rugăciunilor preoților și prin ungerea cu untdelemn sfințit, se împărtășește credinciosului harul dumnezeiesc în vederea tămăduirii sufletești și trupești și a iertării păcatelor. Creștinismul vrea vindecarea, întărirea și mântuirea omului întreg – trup și suflet.

Maslul este înțeles drept taină care se administrează

bolnavilor. Dar cum nimeni nu este perfect sănătos, maslul poate fi săvârșit pentru orice creștin ortodox, chiar de mai multe ori, mai ales că prin el se dorește vindecarea sufletească și trupească.

La Micherechi este o tradiție de ani îndelungați că la sfârșitul postului Sfintei Marii se oficiază în biserică Maslul de obște, taina care

se face atât pentru bolnavi, cât și pentru oameni sănătoși. Vinerea trecută, în ziua Adormirii Maicii Domnului, numeroși credincioși ortodocși din Micherechi – în jur de 40 de copii și 60 de adulți – au participat înainte de masă la Sfânta Liturghie de dimineață și, la fel ca în alte posturi, s-au spovedit și s-au cuminecat, primind astfel forma cea mai înaltă de împăcare cu Dumnezeu și cu semenii și de comuniune reală cu Dumnezeu.

Taina Sfântului Maslu a

fost oficiată la slujba de după-masă, de către preoții *Aurel Becan* din Cenadul Unguresc, *Ilie Ciocan* din Bătania, *Teodor Iga* din Tulca, *Origen Sabău* din Apateu, ieromonahul *Paisie* și părintele *Ioan Bun*, parohul locului.

Toți credincioșii care au fost părtașii acestei Sfinte Taine au fost unși cu untdelemn pe frunte și pe mâini, fiind pătrunși de harul Domnului, pentru vindecarea bolilor și întărirea sufletelor.

E. Iova

Foto: Aurel Papp

Câte ceva despre apariția numerelor (XIV)

Datorită faptului că românii din Ungaria primesc tot mai multe donații din România, mulți dintre noi au posibilitatea să ajungă în posesia unor cărți de tot felul, care devin deseori lecturi pasionante.

Nu demult făcând un fel de ordine printre numeroasele mele cărți primite din România, am dat de una, care pare a fi o potrivită temă și pentru românii de pe aceste meleaguri. E vorba de cartea profesoarei Florica T. Câmpăan, intitulată: Cum au apărut numerele (editat în anul 1972).

Un proverb chinez spune: „Când ai de făcut 10 pași, al 9-lea este la jumătatea drumului”. Pentru că ultimul pas e și cel mai greu de făcut! Antichitatea greacă pomeneste de „cele 9 muze”, iar Dante, în „Divina Comedia”, împarte Infernul și Paradisul în câte 9 cercuri!

În limba română numărul 9 e folosit ca să exprime: o depărtare nedefinită – „peste 9 mări și țări”, vitejia și îndrăzneala fără seamăn – „are 9 vieți și pieptu-i de aramă”, dar și „zgârcenia exagerată – are 9 băieri la pungă”.

În numerația zecimală, 9 este ultimul și cel mai mare dintre unitățile simple exprimate printr-o singură cifră. În limba sanscrită se numește *nevan*. Provenit din *neva* care înseamnă *număr nou*, termenul poate fi considerat ca atrăgând atenția asupra ultimului număr dinaintea lui 10, bariera unităților simple.

Zece este ultimul număr din grupul unităților simple și singurul care, deși este unitate simplă, se notează prin două cifre: 1 și 0.

El nu lipsește din legendele românilor. Îl aflăm în legenda Meșterul Manole: „Pe Argeș în jos, / Negru Vodă trece, / Cu tovarăși zece. / Nouă meșteri mari, / Calfe și zidari, / Și cu Manole zece, / Care-i și între- ce...”

Cuvântul *zece* își are rădăcina în limba sanscrită, în care se cheamă *dasa*. În latinește *decem* este înrudit cu *digiti* (degete) și arată astfel încă odată modelul după care s-a stabilit 10 ca bază a sistemului de numerație. Și în limba germană *zehn*, care înseamnă *zece*, provine de la *Zehe*, adică: degetele de la picioare. În limbile multor triburi primitive numărul 10 are înțelesul de două mâini, 20 de un om întreg sau mâinile și picioarele, 40 de doi oameni, 60 de 3 oameni și așa mai departe. În grecește cuvântul *deca* este corespunzător lui 10.

(Sfârșit)

Gh. Santău

Pentru bursele în România – 12 candidați

România a aprobat pentru anul școlar 2003/2004, 19 burse de studii pentru tineri de origine română și pentru cetățeni români cu domiciliu în Ungaria. În anul acesta, 12 tineri s-au folosit de posibilitatea asigurată de Guvernul României, dintre care 4 persoane sunt de naționalitate română din Ungaria. Selecționarea, care s-a desfășurat între 4-7 august la Ambasada României de la Budapesta, a fost făcută de reprezentanții Ministerului de Afa-

ceri Externe și ai Ministerului de Educație și Învățământ din România. În cadrul acestei selecționări au fost verificate dosarele și cunoștințele de limba română ale candidatului respectiv. Nominalizarea candidaților care vor beneficia de bursele de studii asigurate pentru anul școlar 2003/2004 se va face la București după 1 septembrie a.c., și câștigătorii vor fi anunțați direct de către Ambasada României.

– cozmă –

Lecție de Internet

Navigarea pe Internet (2)

În partea anterioară a serialului nostru, am învățat cum trebuie să navigăm pe Internet cu ajutorul programului *Internet Explorer*, produs de corporația Microsoft. Azi vom însuși tehnica navigării cu *Netscape Communicator*, produs de Netscape.

Navigarea cu Netscape Communicator

● De fiecare dată când doriți să navigați, trebuie să lansați browserul. Acest lucru îl puteți face foarte simplu, selectând pictograma specifică programului, din meniul de start sau de pe ecran. Odată lansat programul, puteți naviga oriunde;

● Programul este setat ca la pornire, să afișeze o anumită pagină (home page). Configurarea acestei pagini de start se face foarte ușor, accesând comanda *Properties* din bara de meniu a programului (diferă de la o versiune la alta);

● Programul este capabil să funcționeze în două moduri: *Online* și *Offline*. Modul online este valabil numai când calculatorul este legat direct la Internet pe

când în modul offline browserul rulează fără să intre în rețea;

● Pentru a începe navigarea pe Internet, asigurați-vă că rulați online;

● Pentru a vizita o anumită pagină, căutați bara numită *Location*, unde tastați adresa sitului căutat, după care apăsați enter;

Exemplu: www.foaia.hu

● Dacă sunteți conectat la Internet, după ce tastați comanda, browserul va încerca să găsească pagina specificată;

● În cazul în care nu aveți un obiectiv precis sau nu știți o adresă exactă, este recomandabil să intrați pe un server puternic, de unde să căutați orice informație. Astfel de servere se găsesc la <http://www.yahoo.com>, <http://www.altavista.com>, <http://www.aol.com>, etc.;

● În timpul navigării, pro-

gramul salvează paginile pe disc într-un director de temporare, pentru ca mai târziu să le puteți accesa și offline. Dacă întâlniți o pagină care vă place în mod deosebit, puteți să o adăugați paginilor favorite accesând opțiunea *Bookmarks* din bara de meniu. Astfel pagina va putea fi văzută direct, într-o altă sesiune de navigare, fără a mai fi nevoie de paginile intermediare;

● Oricând vă puteți întoarce la pagina de unde ați pornit apăsând butonul *Home*;

● O mare ușurință în navigare o dau butoanele *Back* și *Forward* care afișază ultima pagină accesată sau următoarea dacă este prezentă;

● Navigarea se poate opri în orice moment apăsând butonul *Stop*;

● Reactualizarea unei pagini se face foarte ușor, apăsând butonul *Reload*;

● Programul Netscape Communicator conține mai multe utilitare pentru Internet dintre care trebuie menționate Netscape Composer, Netscape Navigator sau Netscape Messenger.

(Sursa: www.e-scoala.ro)

Statutul obosiților din naștere

1. Te naști obosit și trăiești pentru a te odihni.
2. Lubește-ți patul ca pe tine însuși.
3. Odihnește-te ziua ca să poți dormi noaptea.
4. Dacă vezi pe unul că se odihnește, ajută-l!
5. Munca înseamnă oboseală.
6. Nu face astăzi ce poți face și mâine.
7. Fă cât mai puțin, iar ceea ce ai de făcut fă să facă alții.
8. Prea multă odihnă nu a obosit pe nimeni.
9. Când îți vine poftă să muncești, așează-te și așteaptă să-ți treacă.
10. Dacă munca înseamnă sănătate, atunci... trăiască boala!
11. Serviciul nu este cârciumă să stai toată ziua în ea.
12. La muncă trebuie să te așezi în așa fel încât să mai încapă și alții.

Perle școlare

■ Dintre cele cinci scrisori trimise de Eminescu, prima este considerată a treia. În „Scrisoarea a treia” se desfășoară bătălia de la Rovinari.

■ Conversația dintre Baiazid și Mircea este descrisă cuvânt cu cuvânt, cu toate că autorul n-a prea fost cine știe ce de față.

■ Mircea cel Mare, care prima dată a fost bătrân, stă la un discurs cu Baiazid. Acesta îl primește politicos, dar cu obraznicie, și-l face în tot felul, ca pe o albie de porci. Când Baiazid îl întreabă arogant „Tu ești Mircea?”, domnitorul român nu se pierde cu firea și îi răspunde la fix: „Da-mpărate!”

■ Până la urmă, Mircea cel Mare, deși bătrân, îl va înșenunchea pe trușășul otoman cu câteva proverbe și zicători bine plasate.

Privirea tinerilor îndreptată spre Uniunea Europeană

Nu demult am văzut o comedie în regia lui **Cedric Klapish** cu titlul „Euro-Mix” (L'auberge espagnole, titlul original). Filmul este povestea a șapte tineri din diferite țări ale Europei care, beneficiind de burse Erasmus, au fost nevoiți să trăiască împreună într-un apartament la Barcelona. Cam așa am fost și noi, participanții la „East-West Dialogue”: 61 de tineri din 26 de țări am trăit împreună timp de trei săptămâni...

Între 20 iulie – 9 august s-a desfășurat cea de-a șaptea ediție a manifestării „East-West Dialogue”, găzduită de școala cu internat Højskolen Østersøen din orașul danez Aabenraa. Cei 61 de tineri din întreaga Europă s-au întâlnit în Danemarca cu scopul de a elabora niște idei, pentru a-și exprima părerea despre modul cum s-ar putea atrage atenția oamenilor spre chestiunile Uniunii Europene la nivel local. „Selecția participanților la EWD a avut în vedere calitățile personale ale celor care și-au exprimat dorința de a participa la acest curs” – ne-a informat tânărul organizator român **Horațiu Rusu Aleksandru**. Horațiu a fost participant la ultimul program organizat în 2001 de Højskolen Østersøen, sub denumirea de „Curs de Minoritate” (Minority Course).

– Din anul trecut, noul curs de vară organizat la această școală poartă numele de „East-West Dialogue” – a continuat Horațiu. În fiecare an, organizatorii invită unul sau doi foști participanți pentru a-i ajuta pe durata desfășurării cursului. Nu pot să spun decât că sunt foarte bucuroși că organizatorii acestui curs de vară m-au ales doi ani consecutiv pentru a face această muncă plăcută. În decursul celor trei ani în care am fost participant, și apoi ajutător la acest curs, am avut prilejul să mă întâlnesc cu peste 150 de tineri din toate colțurile Europei. Cred că cel mai bine ar putea fi caracterizați citând motoul Uniunii Europene: „unitate prin diversitate”. Diversitatea în ce privește apartenența lor culturală, și unitate în speranța de a trăi într-o Europă care să le ofere șanse pentru viitor.

Organizatorii ambițioși, coordonați de **Jesper Nielsen**, au întocmit un program extrem de bogat, asigurând

acestor tineri, toți membri într-o anumită organizație nonguvernamentală (ONG), să devină prieteni adevărați pe parcursul acestor trei săptămâni.

Aproape fiecare zi a început și s-a terminat cu secțiunea „Prezintă-ne cultura ta” – „Show us your culture session”, la care fiecare participant a transmis valorile țării, culturii sale, unii oferind și mâncăruri sau băuturi tradiționale. Cu prilejul acestor secțiuni am aflat, de exemplu, care sunt diferențele între Țara Bascilor, Galiția și Spania sau de ce există aproape 300 de limbi în Italia și multe alte lucruri pasionante, interesante. Tot în cadrul acestei secțiuni, prietenii mei au avut posibilitatea să afle câte ceva și despre românii din Ungaria, despre tradițiile, dansurile noastre, respectiv despre Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria și despre Foia Românească. Jesper mi-a declarat, și o spun acum cu mândrie, că eu sunt primul participant de naționalitate română din Ungaria la EWD.

Prelegerile legate de chestiunile Uniunii Europene au fost, de asemenea, programe zilnice, când experți consacrați ne-au introdus în problemele respective. Pre-

legerile nu au lipsit nici atunci când am călătorit pentru 3 zile în Polonia sau când am făcut o excursie în capitala Danemarcei, la Copenhaga.

Dat fiindcă manifestarea a fost organizată de Højskolen Østersøen împreună cu Centrul de Cercetări Europene și Educație din Poznań, între 27–29 iunie am vizitat și orașul acesta extrem de frumos și dezvoltat, cu 600.000 de locuitori, care este și centrul comercial al Poloniei. Aici am aflat mai multe detalii despre situația Poloniei în procesul de aderare la UE sau despre atitudinea pozitivă, poate chiar puțin exagerată, a celui mai citit ziar din Poznań (cu titlul *Głos Wielkopolski*) față de Uniunea Europeană. La Poznań, dar și la celelalte prelegeri, conferențieri au stat cu mare plăcere la dispoziția tinerilor care nu au ezitat să bombardeze expertii cu întrebările lor. „Pentru participanții din țările membre ale UE, cele mai des abordate subiecte au fost problemele care sunt legate de modul în care noile valuri de aderare vor schimba înfățișarea Uniunii și cât de strânsă va fi implicarea cetățenilor Europei în guvernarea Uniunii. Pentru participanții din țările candidate la aderare speranțele legate de acest proces sunt foarte ridicate, existând o atitudine față de integrarea în UE” – a fost de părere Horațiu, care de fiecare dată este impresionat de modul în care tine-

Sirena, simbolul orașului Copenhaga

rii se implică în discuțiile legate de viitorul Uniunii Europene. Un alt subiect de discuție extrem de sensibil a fost dacă în viitor Rusia va putea adera la Uniunea Europeană sau nu. Aceste contradicții au ieșit la iveală când ni s-a solicitat să „întocmim Constituția Uniunii Europene” în cadrul unui role-play (joc de roluri). Din această dezbatere aprinsă dintre reprezentanții din fostele țări socialiste, mai ales România, și din statele occidentale s-a născut și un articol semnat de prietenul meu spaniol **Jesus Mayordomo Sanchez** cu titlul „De la Dublin până la Vladivostok cu un rucsac... și fără pașaport”.

La data de 4 august ne-am deplasat la Copenhaga, unde ne-am întâlnit cu **Peter Lindvald-Nilsen**, care este reprezentantul Comisiei UE în Danemarca. După prelegerea sa despre relațiile Comisiei și ale cetățenilor în Uniunea Europeană, am avut timp să facem cunoș-

tință, în mod particular, și cu capitala Danemarcei. Cele mai frumoase monumente din Copenhaga le-am văzut de pe un vapor, iar explicațiile ni le-a dat un ghid în patru limbi. Când organizatorii cursului ne-au dat zile libere, noi am făcut niște excursii în împrejurimea orașului Aabenraa, dar în fiecare loc am călătorit cu autostopul, fiindcă transportul public din Danemarca este extrem de scump. Poate și aventurile acestea de pe marginea șoselelor au contribuit la întărirea prieteniei noastre, la fel ca programele organizate de noi, precum campionatul de biliard sau focul de tabără pe plajă.

Ultima săptămână a fost dedicată activității în urma căreia în luna septembrie va ieși de sub lumina tiparului rodul muncii noastre: broșura cu articole bazate pe interviurile realizate de participanții EWD cu profesori, politicieni, jurnaliști locali, broșură care va cuprinde și idei practice despre modul cum s-ar putea atrage interesul opiniei publice spre UE, prin intermediul acestor oameni. Astfel, în ultima săptămână au avut loc diferite work-shopuri, unde am lucrat în grupuri, pentru a finaliza această broșură și pentru a lărgi website-ul școlii Højskolen Østersøen. La această muncă eu am contribuit împreună cu două tinere din Spania și Galiția, **Cristina Sanz** și **Iria Aboy**, cu articolul „Alice in Wonderland”, articol care se ocupă de situația femeilor în Uniunea Europeană. În ultima zi de joi, 12 participanți ne-au pregătit un spectacol în care „membrii” UE au alungat „frica”, îndemnând „candidații” să aibă curajul să spună DA la aderare!

La sfârșitul cursului am rămas cu sentimente mixte: bucuria imensă că am cunoscut acești 60 de tineri și organizatorii entuziasmați și tristețea despărțirii. Totodată, timpul celor trei săptămâni mi-a dovedit că prin colaborarea acestor 61 de tineri din 26 de țări, după modelul lor, Uniunea Europeană merită să fie încercată.

61 de tineri din 26 de țări europene

Povești otlăcane la gura sobei

„Neapărat trebuie să vezi ce are în casă bace Iosif Duma” – m-au sfătuit deunăzi cunoștințele mele din Otlaca-Pustă. „Așa-i la el acasă, ca într-un muzeu.” Apropiindu-mă de căsuța mică din mijlocul satului, care este ascunsă după niște tufe de iorgovan, mă gândeam că probabil voi vedea niște obiecte vechi, fotografii, amintiri din vremuri trecute. Dar, sinceră să fiu, nu mă așteptam că o casă atât de mică poate să cuprindă așa de multe lucruri de valoare: paturi și dulapuri, lămpi și seturi de pahare, fotografii, cărți și Biblii. Însă atenția celui ce intră în casa lui bace Iosif Duma nu poate să nu se îndrepte imediat spre cuptorul și șporheltul care domină camera curată. De aici au început poveștile...

„Acum câțiva ani am fost tare bolnav. Am stat în Casă de Bătrâni și o trebuit să vând multe din lucrurile pe care le-am adunat de ani de-a rândul.”

„În 1934, în februarie m-am născut, aici la Otlaca. Părinții mei or avut șapte

iugăre de pământ o căpătat. Așa am avut apoi noi pământ că mama o fost singură fată la părinți. Noi am moștenit toată averea.”

„Când am fost copil, am făcut un an de școală și la Giula, la școala românească. Am făcut numai un an,

aminte zilele trecute de o poezie, pe care în copilăria mea o cântau copiii, când era mare secetă, când nu ploua mult timp. Poate de aceea mi-am adus aminte de ea, că și acum e mare seceta. Așa sună: »Dădule, dădule, slobozi Doamne ploile, ploile curate, de la Domn udate, cerne cu cernelile, varsă cu ciuberile...« Asta am tradus-o și ungurește.”

„De mult n-am mai scris poezie. Simt că îmbătrânesc, nu tare-mi vine în minte ce să mai scriu. De lucrat nu tare mai pot, că sunt cam bolnav. Niște copii îmi mai ajută în jurul casei.”

„La șporheltul acesta am lucrat trei luni. Așa l-am făcut că de la un neamț, o gazdă, am căpătat un »platni«, apoi 150 kg de »samotpor« și 37 litri de »vîzûveg«. Nu cu noroi e făcut. L-am făcut să fie tare. Poate mai tare-i decât casa. Am și oale și »laboșe«. M-am gândit eu să le dau pentru școală aceste lucruri vechi, câteva din fotografii și fotografiile cu regii unguri, am și vorbit cu primarul, dar încă nu s-o făcut nimic.”

Înainte să plec, bace Iosif Duma mi-a arătat și cele mai valoroase lucruri de care se îngrijește de mulți ani: niște cărți de rugăciune și Biblii. Părăsind acest mic muzeu din mijlocul satului Otlaca, am făcut o promisiune: cu ocazia Zilei Satului, ținută la 20 august, îi duc lui bace Iosif Duma o carte despre regii României.

Eva Iova

iugăre de pământ, de acolo am trăit toți. Părinții mamei mele or lucrat la nemți, la gazde. Ei n-or avut pământ, or fost »cileghi«, cum li s-o zis. Așa or ajuns să aibă pământ, că într-un an, când o fost foarte mare seceta, moșul meu o vândut grâul ce tot o adunat, și acesta așa de scump o fost că șapte

că nu prea o mers la mine învățatura. Domnul Oltean m-o fost dascăl...”

„Mie-mi place tare mult să trăiesc în casa asta, pentru că sunt împreună cu lucrurile care-mi aduc aminte de părinți și frați, de bunici și străbunici. Cu toate că n-am făcut multe școli, îmi place să citesc, să scriu poezii și mă interesează istoria, timpurile vechi. Cunosco bine istoria ungarilor, ce mă interesează mai mult sunt regii și împărații unguri. Am o durere mare: nu am nici o carte despre regii români. Când vine cineva la mine din România, tot întreb eu și despre lucrurile acestea, dar încă n-am găsit o carte să citesc și despre familiile regale ale românilor.”

„Cel mai mult îmi place să scriu poezii cu glume sau cu teme religioase. Poeziile mele sunt mai mult personale, scrise despre viața mea. Am obișnuit și să traduc din română în maghiară sau invers. Mi-am adus

„Doamne Dumnezeu nostru, ce bine a fost de noi să fim aici!”

Durerea stărnită de plecarea dintre cei vii a Părintelui *Teodor Rocsin*, în ziua de 6 august, la sărbătoarea Schimbării la Față, este încă foarte proaspătă. Rana deschisă în sufletele celor apropiați – familie, rude și buni credincioși – are nevoie de mângâiere și de mult timp pentru a se vindeca. O astfel de mângâiere poate fi următoarea predică, pe care am primit-o de la fiica Părintelui, *Maria*, care a găsit-o în cartea de rugăciuni, pregătită pentru a fi rostită la praznicul Schimbării la Față, tocmai în ziua pe care Dumnezeu a ales-o ca să-l ridice la El, la Ceruri, pe Părintele *Teodor Rocsin*. Predica a fost scrisă mai demult, dovadă fiind hârtia îngălbenită.

Prea Sfinția Voastră, Prea Cucernici Părinți, Prea Iubiți Creștini,

Întru această sfântă și mare sărbătoare, când lumina și strălucirea marelui nostru Dumnezeu peste noi a răsarit, să punem la o parte toate grijile, toate gândurile trupesti și pământești, să ascultăm cu luare aminte glasul Evangheliei praznicului de astăzi, care se află la Matei 17. 1-8, unde cetim:

După cum am auzit, Domnul nostru Isus Hristos împreună cu apostolii Petru, Iacob și Ioan, s-a urcat pe un munte înalt. Acolo, fața lui de om s-a schimbat în față preaslăvită de Dumnezeu, care a strălucit ca soarele, iar hainele i s-au făcut albe ca lumina. Apostolii au simțit nespusa dulceață și pacea Împărăției lui Dumnezeu coborâtă pe pământ, de aceea, Petru a strigat: „Doamne, ce bine este să fim aici!” Apoi au fost văzuți Moise și Ilie vorbind cu Domnul Isus, în aceeași clipă nor luminos s-a văzut deasupra lor, iar din nor s-a auzit glasul lui Dumnezeu Tatăl: „Acesta este Fiul Meu prea iubit, în care îmi găsesc plăcerea, de El să ascultați!”

Iubiți credincioși! Să-și facă lucrarea Duhul lui Dumnezeu între noi și în noi acum, ca să simțim cu toții: Dumnezeu este aici printre noi, Dumnezeu este de față. Să ne simțim și noi precum s-au simțit apostolii acolo sus pe munte și să strigăm: Doamne ce bine este să fim aici!”

Cel întristat și rănit la suflet să strige: „Ce bine e să fim aici!”, ca să primesc ușurare și mângâiere.

Cel încercat de greutăți și de amar să strige: „Ce bine e să fim aici!”, ca să scap de poverile și sarcinile ce mă apasă.

Cel păcătos și plin de fărâdelegi să strige: „Ce bine e să fim aici!”, ca să-mi plâng păcatul și să dobândesc iertare.

Omul cel legat și tulburat de Satana să strige: „Ce

bine e să fim aici!”, ca să dobândească dezlegare și slobozenie deplină.

Cel fără pace, neliniștit, cu nervii zdruncinați să strige: „Ce bine e să fim aici!”, ca să găsească în sfârșit pacea și liniștea în inima mea, în mintea mea, să mă împac cu Dumnezeu și aproapele.

Cel ostenit și deznădăduit să strige: „Ce bine e să fim aici!”, ca să mă odihnesc și să mă întăresc.

Cel slăbit de puteri în trup și sufletul lui să strige: „Ce bine e să fim aici!”, ca să primesc, venite de Sus, fără bani și fără plată.

Cel ce afară de Biserică, mergând acasă, n-are pe nimeni fiind părăsit de toți, să strige: „Ce bine e să fim aici!”, căci Domnul mă primește, nu m-a uitat, nu m-a părăsit!

Cel bolnav și cu dureri zi și noapte în trupul lui să strige: „Ce bine e să fim aici!”, să primesc alinare și vindecare!

Cel necredincios, care ar vrea să creadă în Dumnezeu și nu poate, să strige: „Ce bine e să fim aici!”, să ajung astăzi a zice: „Cred Doamne, ajută necredinței mele!”

Frați creștini! Despre vespă s-a constatat, când sunt flămânzi și caută miere, dacă o viespe află miere, nu mănâncă din ea, până nu-i caută pe ceilalți, ca împreună să guste. Eu asemenea am căutat miere, căci a flămânzit sufletul meu. Am și găsit-o, de aceea vă chem și pe voi ca împreună să gustăm din dulceața Evangheliei și a Cuvântului lui Dumnezeu. Așa grăiește Psalmul 34.9: „Gustați, să vedeți ce bun este Domnul!” Te rugăm deci, Doamne Dumnezeu nostru, cu umilință și pocăință, să fie Cuvântul acesta pentru noi ca o miere, care să îndulcească amărăciunea sufletelor noastre.

Să fie Cuvântul acesta pentru noi ca o lumină aprinsă, care să verse lumi-

nă în inimile noastre, alungând întunericul.

Să fie Cuvântul acesta pentru noi ca un foc care încălzește viața noastră sufletească cea rece și înghețată.

Să fie pentru noi Cuvântul acesta ca o pâine, care hrănește și sporește credința noastră.

Să fie pentru noi Cuvântul acesta ca o sabie ascuțită, care va tăia legătura noastră cu păcatul și Diavolul.

Să fie pentru noi Cuvântul acesta ca o chemare cerească, prin care Dumnezeu ne cheamă la pocăință, la o viață nouă, la dobândirea Împărăției lui Dumnezeu.

Acolo sus pe munte, Isus și-a schimbat fața, a devenit lumină și strălucire, iar hainele albe ca zăpada. Iar acum, aici, în Biserică, unde Dumnezeu este de față, sub lumina și strălucirea feței lui Dumnezeu peste noi, cercetează-ți cunoștința! Nu ți-e amară inima, nu te mustă cunoștința? Nu te mustă pentru ceva păcate ascunse? Nu simțești că ceva nu-i în regulă? Nu simțești că ești în drum spre pierzare? Nu simțești că ar trebui să-ți schimbi viața? Nu simțești că ar trebui să-ți schimbi gândurile, vorbele și faptele cu care superi pe Dumnezeu și pe aproapele? Ar trebui să-ți schimbi viața, pentru că ai casa plină de frumusețe și împodobiță, dar casa inimii tale este goală! Ar trebui să-ți schimbi trupul cu haine noi și scumpe, iar haina sufletului este

murdară și zdrențoasă. Ar trebui să-ți schimbi viața, pentru că îți hrănești trupul cu mâncări și băuturi bune, dar la suflet nu-i arunci nici o coajă de pâine. Lumina și strălucirea de pe fața lui Isus să strălucească și peste fețele noastre, ale tuturor, în ziua de azi, ca să ne naștem din nou – prin Duhul Sfânt – la o viață nouă. Să se nască în viața noastră, în loc de mândrie – umilință, în loc de necredință – credință, în loc de deznădejde – nădejde, în loc de neîncredere – încredere deplină în Dumnezeu, în loc de amărăciune – bucurie, în loc de mândrie și vrajbă – pace și iertare, în loc de cârtire – mulțumire, în loc de ură – dragoste. Să se schimbe astăzi cu totul fața sufletului tău, la lumina și strălucirea Feței lui Dumnezeu. Harul nespus de mare și iubirea de oameni a lui Dumnezeu, ca o lumină venită din cer, să strălucească peste fețele noastre, ale tuturor, ca să guste și să simtă fiecare ce bun este Domnul. Îndelunga răbdare, bunătatea și mila lui Dumnezeu ca o lumină venită din cer să strălucească peste fețele noastre, ale tuturor, ca fiecare din noi să strige: „Doamne, ce bine este să fim aici!”

Preaiubiți Creștini! Cetim în Evanghelia de astăzi, după ce Isus s-a schimbat la față înaintea Apostolilor, s-a arătat Moise și Ilie vorbind cu Domnul Isus. Apoi i-a acoperit un nor luminos, iar din nor s-a auzit glasul lui Dumnezeu Tatăl: „Acesta

este Fiul Meu preaiubit, în care îmi găsesc plăcerea, de El să ascultați!” Din acest Cuvânt rostit de Tatăl, aflăm lămurit că Isus Hristos a fost fiul lui Dumnezeu. O veste minunată și plină de bucurie vom auzi astăzi, anume, și noi putem să fim fiii ai lui Dumnezeu. Cetim la evangelistul Luca capitolul 8, versurile 19-21: „Mama și frații lui Isus au venit la El, dar nu puteau să-i vorbească din pricina norodului. Cineva i-a spus: »Mama Ta și frații Tăi stau afară și vor să Te vadă.« Dar El a răspuns și a zis: »Mama mea și frații Mei sunt cei ce ascultă Cuvântul lui Dumnezeu și-l împlinesc.«” Deci, dacă credem că Isus, Mântuitorul lumii a fost Fiul lui Dumnezeu, iar Cuvântul Lui îl auzim și-l împlinim, atunci devenim rudeni după suflet cu Isus, frați cu El, iar fiind frați cu Isus, suntem fii ai lui Dumnezeu. Așa scrie și apostolul Pavel la Galateni 4, 4-7. Să răsunec deci astăzi glas din cer pentru cei ce fac voia lui Dumnezeu, pentru cei ce ascultă și împlinesc Cuvântul lui Dumnezeu, să răsunec glas din cer: „Aceștia sunt fiii mei iubiți, întru care îmi găsesc plăcere.” Suntem fiii lui Dumnezeu și moștenitori ai lui Dumnezeu, acesta e un mare dar pentru noi, fraților, să-l primim!

Frați Creștini! Să grijim foarte și să priveghem, ca să nu stricăm legătura noastră cu Dumnezeu, ca Domnul Dumnezeu să aibă într-adevăr plăcere în viața noastră. Dacă săvârșim păcate și facem rău aproapei, Domnul Dumnezeu nu poate avea plăcere în viața noastră, Dumnezeu își întoarce fața de la noi. Cele două feluri de fapte: bune și rele sunt scrise lămurit în Sfânta Scriptură, la Galateni 5, 19-22.

Îți mulțumim, cu vie recunoștință, Tată Ceresc, pentru darurile multe ce ni le împărtășești, îți mulțumim pentru că putem deveni și noi fii ai Tăi și moștenitori. Tot ce-i al Tău, va fi și al nostru. Trimite și varșă peste noi ca niște limbi de foc suflarea Duhului Tău cel de viață dător. Duhul Sfânt să zboare ca un porumbel alb în fiecare suflet care este de față. Toți să dobândim dezlegare, iertare, vindecare, pace în suflet și să strigăm: „Doamne Dumnezeu nostru, ce bine a fost de noi să fim aici!”

Amin.

Prin Decretul Locotenentei Domnești a Principatelor Române, din 1 aprilie 1866, se certifica înființarea Societății Literare Române, devenită la 1 august 1867 Societatea Academică Română, cel mai înalt for de știință și cultură din țară. A fost creată prin strădania unor cărturari patrioți care au stimulat renașterea națiunii prin cultură.

Receptivi la gândirea strălucită a umanismului, voievozii și cărturarii au lăsat monumente de artă și scriere precum: „Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie”, scrierile mitropolitului Petru Movilă, Dosoftei, Antim Ivireanul, cronicile lui Nicolae Olahus, Ion Neculce, Miron Costin, cîntările lui Ștefan cel Mare și Petru Rareș.

Să amintim și primele așezăminte de cult, pe lângă curțile domnești sau în taințele din biserici și mănăstiri: biserica Sf. Gheorghe Vechi din București a găzduit prima școală domnească în limba slavonă, biserica mănăstirii Colțea, 1702 a avut o tipografie și o școală domnească înființată de spătarul Mihail Cantacuzino; la mănăstirea Sf. Sava, prin osârdia domnitorului Șerban Cantacuzino se învăța logica, retorica, fizica, astronomia, gramatica, în limba greacă și se citea din Xenofon, Plutarh, Tucidide. Cel mai impunător monument de artă feudală ridicat în București, în anul 1716 de Nicolae Mavrocordat, a fost Complexul Voievodal Văcărești – capodoperă de artă, simbol al rezistenței românești. Prestigiul acestui centru de cultură era dat și de vestita Bibliotecă a Mavrocordatilor cu manuscrise, cărți, tipografie.

Preluarea ideii de Academie, după modelul școlii filozofului grec Platon, (Academia, școală filozofică 387 î.e.n – 529 e.n., fondată de Platon la Atena) s-a manifestat de timpuriu și la români.

O astfel de încercare a fost Schola Latină de la Cotnari, creată în 1562 de domnitorul Moldovei, Despot-Vodă, care urmas cursuri de medicină la Universitatea din Montpellier și călătorese prin țările germane. El a adunat la curtea domnească de la Suceava pe renumiți învățați europeni, în scopul înființării unei academii. Se preda latina, gramatica, retorica, dialectica, politica, aritmetica. Instabilitatea vieții politice și sfârșitul tragic al domnitorului, au curmat această inițiativă.

O preocupare similară i-a animat și pe cărturarii transilvăneni care în 1565 au decis formarea unui colegiu cu profesori invitați din Italia și Germania, dar nici acest proiect nu a fost dus la capăt. În 1581, principele Șt.

Itinerarii culturale (1) ACADEMIA ROMÂNĂ

Bathory a înființat, la Cluj, un colegiu universitar condus de călugări iezuiți incluzând trei facultăți: teologie, filozofie, drept. În 1603 a fost întemeiată de Petru Cercel (fratele lui Mihai Viteazu) o Academie la Târgoviște. Principele, apreciat pentru erudiția sa și talentul de poet a transformat societatea pe care o patrona într-un minunat cadru natural, cu grădini suspendate și fântâni arteziane, atrăgând o pleiadă de invitați și artiști: italieni, francezi, germani.

Un prestigios Colegiu Academic a fost înființat în 1622 la Alba Iulia de principele Gabriel Bethlen, director fiind cunoscutul filozof și pedagog german Johann Alstedius, alături de învățații transilvăneni. În 1640 s-a înființat **Academia Vasiliană**, renumit lăcaș de cultură, întemeiată în jurul anului 1640 la mănăstirea „Treierarhi” din Iași de Vasile Lupu, domnul Moldovei, cu concursul mitropolitului Kievului, Petru Movilă. Renumitul lăcaș de cultură unde se învăța latina, greaca, slavona, retorica, filozofia, poetica și-a încetat activitatea în 1821. De numele eruditului domnitor Constantin Brâncoveanu se leagă în 1688 **Academia Domnească** din Țara Românească, important centru de cultură greacă, cu sediul la Mănăstirea Sf. Sava, iar în ultimii ani la Schitu Măgureanu. Se preda aici logica, fizica, cosmografia, psihologia, poetica, teologia.

De Colegiul Reformat de la Orăștie unde se studia retorica, gramatica, logica, psihologia, metafizica, algebra, se leagă numele lui Mihai Halici, creatorul

primului Dicționar valaho – latin, rămas în manuscris. Mihai Halici poate fi numit și precursorul gândirii Școlii Ardelene.

Din galeria învățaților care au impus cu strădanie valorile civilizației și culturii rămâne la loc de cinste Dimitrie Cantemir, erudit, encicloped. Prin „Creșterea și descreșterea puterii Imperiului Otoman”, Europa a cunoscut istoria otomană, iar prin „Descrierea Moldovei” a fost ales membru al Academiei din Berlin, 1714.

Academia Mibăileană a fost prima Școală Superioară românească din Moldova (1835–1847). A fost înființată la Iași sub domnia lui Mihail Sturza, prin strădania lui Gh. Asachi și a altor oameni de cultură.

Momentul Unirii Principatelor a dat un impuls hotărâtor culturii, și implicit eforturilor de întemeiere a unei Societăți Academice. În 1860, la Iași s-a constituit **Ateneul Român** (societate literară, artistică, științifică), iar în Transilvania tot în 1860 s-a constituit **ASTRA** (Asociația pentru literatură și cultura poporului român din Transilvania).

Toate aceste strădanii datorate spiritelor unor mari cărturari patrioți au culminat cu înființarea prin Decretul Locotenentei Domnești, din aprilie 1866, a primei instituții cu caracter academic. **Societatea Literară Română** având ca scop promovarea științei și culturii în toate domeniile, cultivarea limbii unitare prin elaborarea unei gramatici și a **Dicționarului limbii române**, editarea textelor românești vechi, întocmirea cataloagelor și a bibliografiilor, editarea unor lucrări

de etnografie românească. Era formată din 21 de membri fondatori, aleși din toate provinciile românești I. H. Rădulescu – primul președinte al Academiei, Aug. Treboniu Laurian, I. Massim, T. Cipariu, Vincențiu Babeș, Alexandru Roman, Al. Hașdeu, Gh. Bariț, Iosif Hodoș, I. Caragiani, V. Alecsandri, C. Negruzzi... și organizată pe trei secțiuni: literar – filologică, istorico – arheologică și a științelor naturale, fiecare cu câte 12 membri titulari, 20 corespondenți și un număr nelimitat de membri de onoare români și străini.

Au fost instituite o serie de premii pentru creațiile valoroase din toate domeniile: premiul „Gh. Lazăr” pentru știință, „I. H. Rădulescu” pentru literatură, „Al. I. Cuza” pentru istorie...

Locul de întâlnire a fost la Ploiești, apoi la Băneasa. Solemnitatea inaugurării la **1 august 1867** a fost găzduită în saloanele casei Costache Ghica.

În 1883, secția literară a adoptat propunerea regelui Carol I de realizare a unui amplu Dicționar al limbii române pentru care Maiestatea Sa a oferit și o donație de 6000 de lei pe o perioadă de șase ani în care dicționarul urma să fie terminat. A fost desemnat Bogdan Petriceicu Hașdeu care a început munca la redactarea prețiosului: „Magnum Etymologicum Romaniae”. Filologii și umanistii au pus baza Institutului Academiei, iar corifeii științelor și artelor au continuat să-i confere un prestigiu egal cu cel al academiilor naționale din Europa, deja existente: 1603 – Academia din Roma, 1635 – Academia Franceză, 1639 – Aca-

mia Regală de Științe din Suedia, 1662 – Societatea Regală Engleză din Londra, 1700 – Academia de Arte din Berlin, 1704 – Academia de Arte Frumoase din Viena, 1713 – Academia Spaniolă din Madrid, 1725 – Academia de Științe din Petersburg, 1744 – Academia Regală de Științe a Prusiei, 1772 – Academia Regală a Belgiei, 1831 – Academia de Științe din Ungaria, 1846 Academia Imperială din Viena, 1852 – Academia de Științe din Olanda, 1866, Academia de Științe și Arte din Zagreb.

În prezent, Academia Română a păstrat tradiția premiilor, care se acordă anual celor mai valoroase lucrări: premiul „Gh. Țițeica”, „I. Ionescu de la Brad”, „V. Babeș”, „N. Bălcescu”, „N. Iorga”, „B.P. Hașdeu”, „M. Eminescu”, „Năsturel”, „Marele premiu Hamangiu”...

În subordinea Academiei se află Biblioteca Academiei și Editura Academiei care editează „Analele Academiei Române”. Are filiale la Iași și Cluj-Napoca și două baze științifice la Timișoara și Târgu Mureș. Este condusă de un prezidiu, în frunte cu președintele. Fiecare din secțiile Academiei are un președinte și un birou de secție care îi coordonează și urmărește activitatea.

De-a lungul celor 136 de ani, Academia a înregistrat multe realizări, confruntându-se adeseori cu perioadele de avânt sau de regres ale societății care un influențat destinul intelectualilor, în funcție de cele trei etape distincte din istoria ei: I. perioada 1867–1948 constituie perioada dezvoltării înfloritoare cu care poporul român și Academia se vor mândri; II. 1948–1989, perioada socialismului totalitar, amestec de lumini și umbre, pe de o parte determinate de regimul politic totalitar, iar pe de altă parte, de valorile intelectuale care au luptat pentru menținerea spiritului academic; III. 1990 – până în prezent. Important este, afirma academicianul Eugen Simion, Președintele Academiei Române, **„ca Academia să cheme sub cupola ei inteligențele eminente ale națiunii”**.

Printre membrii săi se numără și 6 maramureșeni: Ion Mihaly de Apșa (1844–1914), istoric, ales în anul 1901 pentru lucrarea „Diplomele maramureșene”; Vasile Gheție (1903–1990), fondatorul medicinei veterinare, ales în anul 1955; Geza Vida (1913–1980), sculptor, ales în 1974; Augustin Buzura (n. 1938), scriitor, ales în 1998; Nicolae Breban (1934), scriitor, ales în 1998; Membru de onoare: Victor Mihaly de Apșa (1841–1919).

Prof. Elena Munteanu,
Baia Mare

Leji și lejuitori

Bine știm că, în afară de mulțime de leji din natura în care trăim, cile care ne cârmuiesc în viață îs făcute de noi, de oameni. Ctir și cile propovăduite în Sfânta Scriptură au la fundament înțelepciune înaintașilor noștri, fie că le credem că-s porunci date de Cel de Sus, fie că le gândim ca creaturi a minții omenești. Lejile-s păstă măsură de multe, dar nu avem ce face, dăuarece fără de iele n-am pute trăi în mod cinstit: fie că ne gândim la cile alcătuite de lejuitori, fie că-i voarbă numa de cile născrisă, pă care le-am moștenit din străbuni și ne legăm de iele, spunându-ne că aște își tradițiile noastre.

Pă de altă parte, lejile fac – uă cel puțin ar trebui să facă – pace, înțelejere, liniște și dreptate într-o oameni și, ca urmare, au rostu ca să sârvească interesele omului, să conducă fire și purtare tuturor care să țin de o comunitate, acărcat de mică uă acărcat de mare ar fi ie. No-amu, din asta să-nțeleje cum că pântru oamenii de rând cel mai nimerit lucru ar fi dacă regulile aște nu s-ar înștimba pre-pre des, – să

zicem, de pildă, după placu celor de la cârmă. Că lume să modernizază, asta o știm tă, pă cum și aceie să-nțeleje că și lejile treabă să țină pași cu strămutările de tate zilele, nămaivorbind de cerințele Uniunii Europene. Baiu nost, a oamenilor de rând, îi cu „portițele”...

Așe zo! De la înștimbare din rădăcini a rejimului socialist or trecut amu cinsprăzece ani. D-atunci cile mai multe leji or fost înlocuite – uă cel puțin ar fi trebuit să fie înștimbate – cu unele mai de-mocratice. Numa că „haba-i vrere, dacă nu-i putere”, ce-am căpătat și căpătăm, zi cu zi, de la lejuitori, nu pre ne place, dăuarece – iară zi cu zi – ne vin veștile „de sus” cum că, aflând „portițele” din lejile noi, ș-on ministru și altu, ș-on funcționar înalt și altu, ș-on director și altu (șiru-i lung!) s-o făcut miliardar, – și dacă nu după-o zi pă alta, dar la on an-doi, cu siguranță! Milioanele amu nici nu să mai ieu în samă!

Pă cum la mult dintr-o semenii mnei, așe nici miie nu-m vine să cred și să-nțeleg că, după rejimu

pîn care am trecut, cu muncă cinstită cum or putut să ajungă unii la atăta avere, de amu câștigu lor lunar îi mai mare decât cât coată on lucrător de rând într-o viață întreagă? Bine-bine, am văzut noi, și mai putem vede încă și amu, câțva săteni „harnici” care, – mai ales din colectivă și din pământurile cumpărate pă grițari – s-or făcut milionari, dar cu ce fel de „harnicie” să pot mândri miliardarii? Și uare miliardele cu care amu să pot lăuda „harnicii” aiște din ce fel de saci s-or strecurat în jeburile lor? Răspunsu, după părere noastră, îi la-ndămână: din sacii statului! Numa de statu noi sintem! Da, noi sintem statu, dar lejile cu „portițe” și cu găuri multe nu noi le facem. Așe că noauă ne rămâne „să rămânem cu gura căscată”. Până când? – vă-ntreb io.

Sandu Popa

Aneecdote din vechime

Ponoslu răspins

Lastenes din Olynthos și hortacii lui s-or ponoslit pântru că rejele Filip și unii dintr-o însoțitorii lui i-or numit că-s trădători. Filip le-o răspins ponoslu în felu următor:

– Macedonienii-s năște săteni năciopliț care s-or sucuit ca sapa să fie numită sapă!

Pre mult din bune

Înt-o singură zi, subordonați rejelui Filip i-or adus o mulțime de vești bune. Filip le-o răspuns în glas mare:

– Oh, norocule, pă lângă atâte fapte bune, adă-m ș-on pic de rău!

Încredere în doctor

Pă Pausinaiș l-o vizitat on doctor care i-o spus:

– N-ai nici on bai!

Pausinaiș i-o replicat:

– Una ca asta numa de-aceie să poate întâmpla, dăuarece nu tu mă tămăduiești!

Număru pretenilor

Namertes, umblând în solii în străinătate, on năcunoscut o-nceput să-l laude pântru mulțime de preteni pă care-i are. Namertes nu s-o putut ține să nu-l întrebe:

– Știi tu cum să poate cunoaște mai ușor numărul pretenilor buni?

– Oi ști, dacă mi-i spune, – l-o muștrat ista.

– La bai și la năcaș, – l-o lămurit Namertes.

Glume

– Pruncu-mneu, fii sincer! – îl roagă tata pă Todoraș cînd vine acasă cu muiere a doaua, – spune-m, cum îți place de mama ta ce noauă?

Pruncuțu să uită la muiere, apoi îi răspunde:

– Tată, pă dumneta te-or păcălit! Asta nici nu-i noauă!

Pă soacra unui gazdă așe u-o rugucit în cap Roibu, că dăloc ș-o dat sufletu veșniciei. La înmormântare or fost de față tăt uamenii mai găzdaci din sat. Popa s-o mnirat și l-o-mbărbătat pă junere, spunându-i:

– Nici n-am știut că pă soacră-ta așe de mult săteni u-or iubit.

– Lasă-mă, dom' părinte, – s-o apărât ista, – că nu-i voarbă de soacră-me, ce-i voarbă că tăt pă Roibu or vrut să-l cumpere.

La on hotel, socaci o cumpăprat zece kile de carne de vacă. Șefu l-o-ntrebat:

– Apu ce-i găta din carne asta?

– Din jumătate friptură de porc sălbatec, din celalaltă parte oi face o tocană faină de căprioară.

Am citit că...

În zilele trecute, am avut oleacă de treabă la casa satului. Vreme o fost bună, adecate n-o fo' tumna așe cald cum o fost în săptămânile trecute, așe că m-am gândit să mărg cu bițicli, că așe oi găta mai iute, – nu pântru că aș ave așe multe de făcut p-acasă, mai tare numa din sucă. Cum zic, am mărș cu bițicli, dar mărgând pă ulița ce mare, coale pă lavița lu' Ștefan Albu și deu v-o doi-trii bătrâni care, cînd m-or văzut, dăloc m-or poftit să mă așez într-o, să ne mai vorovim, că de mult nu m-or văzut într-o. Io m-am pus jos picioru după bițicli și le-am făgădit că dac-oi găta cu treaba me, vinind napoi, m-oi pune la sfat cu ei.

Așe o și fost. Cînd m-am așezat și io p-on colț de laviță, tumna dăspră visuri să voroveu ei, bunăuară că cine crede și că cine nu crede în iele, așe că dăloc m-or întrebat și pă mine că ce părere am io în legătură cu visurile. Io le-am spus așe cum îi, adecate că de cînd mi-s, niciodată n-am crezut în visuri, batăr că nevastă-me – pân-o trăit, fie iertată! – la tate visurile ave tâlcurile ei, cam așe cum le-o învățat de la maică-sa și de la babele satului.

La una ca asta, Albu bătrînu mi să împotrivește, spunându-m că, dacă n-ave înțeles visurile, atunci cutare și cutare scriitor n-ar fi scris o carte groasă dăspră înțelesu lor. Disputa noastră o ținut cînt o ținut, apu de l-o vreme s-o băgat în voarbă și Văsălica Morarului, punându-ne întrebare ce uare ieri noapte ce s-o putut visa năcăjitu Mișcuța lu' Turcu de nu s-o putut apăra de rău, că iel tare urât

o umblat cu ei trii julani. N-am înțeles io că de-i voarbă, la care Ștefane Albu iară m-o fleznit, – dar numa așe, în glumă, – cum că io umblu cu vată în ureți și că nici uiașaguri nu cîtesc, și cu asta m-o scos de su' iel on uiașag îmbofît, mi l-o dat să cîtesc pățala lu' Mișcuța.

Veste o fost scurtă, bunăuară că Turcu bătrînu ș-o făcut de vânzare casa, o pus în fereastă o fițuică și, trecînd pîn fața cîși, c-o mașină, trii julani – on bărbat, o muiere și pruncăluu lor, – s-or băgat înlontru, spunându-i că ei ar vre s-o cumpere și, cum să face la una ca asta, or și început să să tomnească, s-or uitat bine înlături ș-așe.

Cînd o vînit apoi voarba și de foglău, muiere l-o rugat pă bătrînu să-i arate și grădina. Bătrînu s-o-nvoit, numa că asta i-o fo' perire: în vreme ce bătrînu și muiere s-or perindat pîn ogradă și pîn grădină, bărbatu o stat în mijlocu ocolului – să-l vadă bine bătrînu din tate colțurile, – pruncu s-o băgat în casă și, cobărlind în locurile potrivite, o aflat și budelarășu cu bani – aproape doauă sute de mii de forinț! Pruncu s-o șters cu ei în mașină, iște, după ce-or gătat cu „tomneala”, or ieșit în uliță, s-or pus în mașină și ei s-or camaidus!

Pă scurt, asta o fost veste. Dar io ș-amu numa la aceie mă gândesc cum că cu cîntă deșteptăminte i-o alduit Dumnezeu și pă tîlhari. Uare dîrce?

Vă dorește sănătate cînt mai bună și numa bine:

Ion Podaru
pensionar

Fotbal

Stranieri: Bölöni este neînvins după trei etape în Franța

„Regele” Hagi a primit o lecție de la „Împăratul” Lucescu

Mutu încă nu a debutat decât pe banca de rezervă din Premier League

Etapa a doua a campionatului turc a adus duelul dintre formațiile antrenate de *Mircea Lucescu* și *Gheorghe Hagi*, Beşiktaş și Bursa. Jocul a fost dominat de gazde, care au deschis scorul, prin golul lui *Tayfur*, din minutul 18, rămas unicul până la final. Diferența de pe tabelă putea fi însă mai mare, Beşiktaş asaltând poarta oaspeților până la final, profitând de o apărare ezitantă, în frunte cu *Miu*. Un sfert dintre jucătorii din teren au fost români, *Pancu* la Beşiktaş, iar la Bursa au evoluat pe toată durata partidei *Vintilă*, *Miu* și *Ganea*, iar *Frăsineanu* a fost schimbat în minutul 58. În etapa viitoare, Hagi primește, pe teren propriu, echipa Galatasaray, unde a fost și rămâne un idol fără condiții. Dar grijele nu-i lipsesc, mai ales din cauza compartimentului ofensiv, Bursa nereușind să marcheze nici un gol în cele două meciuri disputate. De altfel, Hagi a recunoscut lipsurile din echipa sa, dar a menționat că, în timp, lucrurile se vor

remedia: „Sunt la început de drum, mai am mult de muncit”, a comentat antrenorul debutant singurul punct acumulat în două etape. După partida disputată la Istanbul, Mircea Lucescu l-a lăudat pe Hagi, pentru buna tactică aplicată. Cei doi, profesorul și elevul, au ieșit din vestiare îmbrățișându-se, iar la semnul făcut de Lucescu și suporterii gazdelor au încetat huiduirea lui Hagi.

În Franța, Bölöni rămâne neînvins. În etapa a treia, Rennes a terminat la egalitate partida disputată sâmbătă, în

deplasare, în fața echipei Sochaux, scor 1-1. Dar revelația începutului de sezon rămâne Lille, formația fostului stelist *Marius Băciu*. Această echipă, fără românul suspendat, a obținut a treia victorie, din tot atâtea posibile, după campioana Lyon și după PSG, venind rândul nou-promovatei echipe Toulouse să piardă, cu 0-3, chiar pe teren propriu.

Cel mai scump fotbalist român al tuturor timpurilor, *Adrian Mutu*, cumpărat cu 22,5 milioane de euro de Chelsea Londra, a stat în prima etapă a Premier League doar pe banca de rezervă. El nu putea fi folosit de antrenorul *Claudio Ranieri*, deoarece încă nu i-a sosit cartea verde din Italia. Adi Mutu se antrenează din joia trecută la clubul englez, care a luat un start excelent cu noile sale achiziții, învingând cu 2-1 la Liverpool. Deci, încă întârzie debutul atacantului român care a pășit pe urmele lui *Dan Petrescu*, care ani de zile a evoluat la Chelsea.

Un bun început de sezon la Bătănia și Micherechi

La sfârșitul săptămânii trecute a debutat sezonul de toamnă al diviziilor județene din Bichiș. Sub conducerea noului antrenor *Juhász Zoltán*, formația din Bătănia a învins cu 2-0 pe teren propriu după două faze fixe. În afara celor două reușite, bătănienii au

dominat oaspeții pe tot parcursul partidei și au ratat numeroase ocazii mari de gol. Cei de la Medgyesegyháza nu au periclitat pe nici un moment victoria gazdelor, al căror antrenor promite spectatorilor un joc mai bun în continuare.

Bătănia-Medgyesegyháza
2-0
Micherechi-Tótkomlós
2-1
Crăstor-Aletea
1-0

Micherechenii au învins pe teren propriu contra puternicei echipe din Tótkomlós. Scorul final s-a stabilit doar în ultimul sfert de oră. Antrenorul oaspeților s-a plâns de calitatea proastă a terenului de joc, iar suporterii locali s-au bucurat de victoria de la debut, cucerită în atmosfera Festivalului Castraveților.

În al doilea eșalon județean, Aletea a debutat în deplasare, la Crăstor. Gazdele au învins cu 1-0, folosindu-se de oportunitatea oferită de superioritatea numerică, după eliminarea unui aletean.

Pagină realizată de
Ștefan Crâsta

Selymes – cel mai bun fotbalist străin din Ungaria

În cadrul galei fotbalului maghiar, desfășurată la Siófok, fostul internațional român *Tibor Selymes* (Debrecin) a fost ales cel mai bun fotbalist străin al sezonului trecut, în timp ce atacantul român *Marius Șumudică* a primit trofeul „Capul de aur” – Aranyfej (pentru cele mai multe goluri marcate cu capul – 6), din partea cotidianului Nemzeti Sport.

Cel mai bun fotbalist al sezonului trecut a fost ales *Kenesei Krisztián* (ZTE Zalaegerszeg), cu 252 voturi, urmat

de *Lipcsei Péter* (Ferencváros), 136 voturi, și *Zavadszky Gábor* (MTK), 80 voturi. Portarul campionatului a fost declarat *Szűcs Lajos* (Ferencváros), 216 voturi, care i-a devansat pe *Vlaszak Géza* (Újpest), 130 voturi, și pe *Végh Zoltán* (Videoton), 106.

La cei mai buni fotbaliști străini s-a impus *Tibor Selymes* (Debrecin), 178 voturi, urmat de slovenul *Adem Kapic* (Ferencváros), 110 voturi, și de un alt român, *Daniel Rednic* (MTK), 91.

ROMPRES

Gimnastică

Echipa masculină calificată în finală și la Jocurile Olimpice

Marius Urzică
s-a calificat
în finala
aparaturii cal
cu mânere

a fost depășită în faza preliminară de Statele Unite ale Americii, Japonia și China, iar ea s-a clasat în fața Coreei de Sud, a Rusiei și a Ucrainei. Toate echipele

La sfârșitul săptămânii trecute, în SUA a început Campionatul Mondial de Gimnastică. La concursul de top al lumii, găzduit de orașul Anaheim aflat la 40 de km de Los Angeles, se decid și calificările pe echipe, la Jocurile Olimpice de la Atena. După luptele de calificare, formația românească s-a clasat pe locul patru în ierarhia echipelor, cu 224,770 puncte, cu doi gimnaști printre primii șapte la individual compus, *Drăgulescu* și *Selariu*, și cu cinci poziții obținute pentru finalele pe aparate. Obiectivul fixat de federație, calificarea la Atena 2004 și una-două medalii a fost împlinit pe jumătate. Urmează obținerea metalelor prețioase. Echipa României

șanse serioase, chiar și pentru cea mai înaltă poziție de pe podium. Finalele se dispută după încheierea ediției revistei noastre, la fel ca și concursul feminin, la care România participă cu un lot absolut reînnoit. *Octavian Belu*, antrenorul principal al lotului feminin a optat pentru o selecționată în componență inedită: *Monica Roșu*, *Alexandra Eremia*, *Andreea Munteanu*, *Oana Ban*, *Cătălina Ponor* și *Floarea Leonida*. Româncele luptă pentru calificarea în finală pe echipe și în cele pe aparate, iar primele trei și pentru ultimul act la individual compus. Despre evoluția gimnaștilor și gimnastelor din România vom reveni cu amănunte după terminarea Campionatului Mondial de la Anaheim.

Atletism

Ultima verificare înaintea Campionatelor Mondiale de la Paris

Gabi Szabo, neînvinsă la 3000 m

anului, în proba de 3000 de metri. Cu timpul de 8 minute, 33 de secunde și 95 de sutimi, româncea și-a corectat precedentă performanță a anului, stabilită cu ocazia reuniunii de la Paris, de la începutul lunii iulie. Ea a fost urmată, în cursa de vineri seară, de *Sonia O'Sullivan* (Irlanda, 8:37.55) și *Irina Mikhienko* (Germania, 8:39.29). Revenind în România, Gabi Szabo a dezvăluit că nu își va apăra titlul mondial la 1500 m, ci va concura doar la 5000 m.

La 400 m garduri, *Ionela Țârlea* nu și-a putut depăși ultimele rezultate, clasându-se, așa cum s-a întâmplat la Oslo și la Paris, pe poziția a doua, cu timpul de 54 de secunde și 60 de sutimi, fiind învinsă de americanca *Sandra Glover* (54.50). *Marian Oprea* a câștigat proba de triplu salt, cu o performanță de 17,24 m, oferind speranțe pentru o medalie la Campionatul Mondial.

La cea de-a șasea etapă a circuitului Golden League, disputată la Zürich, sportivii invitați au stabilit șase recorduri ale sezonului. În ultima verificare a forțelor dinaintea Campionatelor Mondiale de la Paris, una dintre surprizele plăcute ale concursului a fost adusă de *Gabriela Szabo*, care a stabilit cea mai bună performanță a

ROMÂNIA

Luni 25 august

6.00 Jurnal de dimineată 6.15 ABC Util 6.30 Odissea dimineții 7.00 Matinal de vacanță 8.00 Matineu de vacanță 8.30 Vacanță în stil mare 9.15 Teleshopping 10.00 Telesciclopedia (R) 11.00 Campionatele Mondiale de Gimnastică 13.00 Jurnalul de prânz 13.15 Desene animate 13.30 Pro patria 14.30 Kronika 15.50 Sănătate pentru toți! 16.40 Desene animate 17.05 Serial. Dragoste și răzbunare 18.00 Jurnal 19.00 Dincolo de hartă 19.30 Serial. Agenția 20.30 Cafeneaua politică 21.30 Euro Police 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Profesioniști 23.30 Film. Panică la Hollywood 1.00 Jurnal (R) 2.00 Cafeneaua politică (R) 3.00 Profesioniști (R) 4.00 Serial (R) Agenția 5.00 Sănătate pentru toți! (R).

Marți 26 august

6.00 Jurnal de dimineată 6.15 ABC Util 6.30 Odissea dimineții 7.00 Matinal de vacanță 8.00 Matineu de vacanță 8.30 Vacanță în stil mare 9.15 Teleshopping 10.00 Interes general (R) 11.00 Serial (R). Dragoste și răzbu-nare 12.00 Tezaur folcloric (R) 13.00 Jurnalul de prânz 13.15 Desene animate 13.30 Puncte cardinale 14.00 Serial. În mintea lui Herman 14.30 Kronika 15.50 Serial. Destine secrete 16.40 Desene animate 17.05 Serial. Dragoste și răzbunare 18.00 Jurnal 19.00 Film. Agentu' CIA 20.45 România 1... și strada 21.00 Serial. Unitate speci-ală 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Internațional Herald Tribune 23.00 Taverna estival 24.00 Film. Femeile Mafiei 1.40 Jurnal (R) 2.40 Film (R) 4.05 Serial. (R) 5.00 Interes general.

Miercuri 27 august

6.00 Jurnal de dimineată 6.15 ABC Util 6.30 Odissea dimineții 7.00 Matinal de vacanță 8.00 Matineu de vacanță 8.30 Vacanță în stil mare 9.15 Teleshopping 10.00 Corect Show! (R) 10.15 Sănătate pentru toți (R) 11.00 Serial. Dragoste și răzbunare 11.55 Corect Show! (R) 12.10 Serial. Destine secrete (R) 13.00 Jurnalul de prânz 13.15 Desene animate 13.30 Oameni ca noi 14.00 Serial. În mintea lui Herman 14.30 Convietauri 15.50 Serial. Des-tine secrete 16.40 Desene animate 17.05 Serial. Dragos-te și răzbunare 18.00 Jurnal 19.00 Unu și Unu 20.20 Film. Salvați copilul 22.00 Jurnal (R) 22.30 Taverna estival 23.30 Film. Femeile Mafiei 1.15 Jurnal (R) 2.15 Film. Clubul femeilor 3.50 Corect Show! (R) 4.05 Serial. Orașul îngerilor 5.00 Tezaur folcloric (R).

Joi 28 august

6.00 Jurnal de dimineată 6.15 ABC Util 6.30 Odissea dimineții 7.00 Matinal de vacanță 8.00 Matineu de vacanță 8.30 Vacanță în stil mare 9.15 Teleshopping 10.00 Corect Show! (R) 10.15 Casa mea de vacanță (R) 11.00 Serial. Dragoste și răzbunare (R) 11.55 Corect Show! (R) 12.10 Serial. Destine secrete (R) 13.00 Jurnalul de prânz 13.15 Desene animate 13.30 Spectacolul lumii... 14.00 Serial. În mintea lui Herman 14.30 Panorama 15.50 Seri-al. Destine secrete 16.40 Desene animate 17.05 Serial. Dragoste și răzbunare 18.00 Jurnal 18.45 Tragerile Joker și Loto 5/40 19.00 Unu și Unu 19.55 Fotbal: Steaua – Neman Grodno 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Taverna estival 23.30 Film. Din prea multă dragoste 1.05 Corect Show! (R) 1.15 Jurnalul de noapte 2.00 Corect Show! (R) 2.15 Film. Armata faraonului 3.50 Corect Show! (R) 4.05 Serial. Orașul îngerilor 5.00 Călătoriile lui '03 (R).

Vineri 29 august

6.00 Jurnal de dimineată 6.15 ABC Util 6.30 Odissea dimineții 7.00 Matinal de vacanță 8.00 Matineu de vacanță 8.30 Vacanță în stil mare 9.15 Teleshopping 10.00 Kara OK TVR (R) 11.00 Serial (R). 12.00 Corect Show! (R) 12.10 Serial. Destine secrete (R) 13.00 Jurnalul de prânz 13.15 Desene animate 13.30 Cafeneaua politică 14.25 Tribuna partidelor parlamentare 14.55 Călătoriile lui '03 (R) 15.50 România politică 16.10 Interes general 17.00 Mileniul modei 18.00 Jurnal 19.00 Unu și Unu 20.30 Fotbal: AC Milan – FC Porto 22.30 Taverna estival 23.30 Film. Adevăr în întuneric 1.00 Jurnal (R) 2.00 Film (R) 3.35 Casa mea de vacanță (R) 4.05 Serial. Orașul îngerilor 5.00 Mileniul Modei (R).

Sâmbătă 30 august

6.00 Vară pentru voi 7.00 Desene animate 8.00 Matineu de vacanță 9.00 Teleshopping 9.15 Serial. Băieții de la Sport 10.00 Auto Club 10.30 Casa de vacanță 11.10 Călătoriile lui '03 12.10 Serial. Aglomerație în garaj 13.00 Jurnalul de prânz 13.15 Vara la Televizor 15.00 Serial. Vorba lui Jim 15.30 Vara la Televizor 16.00 Spectacolul lumii 16.30 Ora G 17.00 Telesciclopedia 18.00 Jurnal 19.00 Unu și Unu 20.00 Film. Alb / Negru 21.50 Jurnalul de noapte 22.05 Kara OK TVR 23.15 Film. Talentatul domn Ripley 1.30 Jurnal (R) 2.30 Film (R) 4.00 Serial. Orașul îngerilor 4.55 Puncte cardinale (R) 5.25 Teleshopping.

Duminică 31 august

6.00 Universul credinței 7.00 Desene animate 8.00 Mati-neu de vacanță 9.00 Serial. Dragă, am micșorat copii! 9.45 Serial. Băieții de la Sport 10.15 Serial. Așa e viața! 11.00 Viața satului 12.00 Tezaur folcloric 13.00 Jurnalul de prânz 13.15 Vara la Televizor 14.30 Documentar 15.30 Ora Olimpică 16.00 Bravissimo! 18.00 Jurnal 18.40 Fot-bal: Petrolul Ploiești – Steaua 20.45 Tragerile Loto 6/49 și Noroc 21.00 Minutul 91. 22.00 Jurnalul de noapte 22.15 Zona publicitară 22.45 Film. Vendeta nocturnă 23.25 Auto Club (R) 23.55 Jurnal (R) 1.35 Corect Show! (R) 1.50 Film (R) 4.05 Serial. Orașul îngerilor 5.00 Universul credinței (R).

TVR

Luni 25 august

6.00 Veni, Video, Vici! 6.15 Desene animate (R) 6.35 Serial. Mărul lui Newton (R) 7.05 Serial. Miracole (R) 8.00 În jurul lumii 8.30 Serial. Rod, Lucy și prietenii lor extraterestrii 9.00 Film puzzle (R) 10.15 Lecția de privit 11.00 Serial. Stăpânul animalelor (R) 12.00 Știri 12.10 Patrimoniu Românesc 12.40 Desene animate 14.00 Ma-gazin cultural pentru minorități 15.00 Serial. Biarritz 16.00 Știri 16.10 Veni, Video, Vici 16.30 Călătorind prin țară 17.00 Televiziunea, dragostea mea! (R) 18.00 Cronica unei veri 18.15 Serial. Saint Tropez 19.15 Prim plan 19.30 Atletism 22.30 Film. Dreptate extremă 23.15 Serial (R). Saint Tropez 1.15 În jurul lumii (R) 1.45 Film. (R) 3.20 Prim plan (R) 3.35 Atletism (R) 5.00 Știrile serii 5.25 Călătorind prin țară (R).

Marți 26 august

6.00 Veni, Video, Vici! 6.15 Desene animate 7.00 Docu-mentar 8.00 Documentar 8.30 Serial. Rod, Lucy și priete-nii lor extraterestrii 9.00 Tonomatul DP 2 11.00 Serial (R). Biarritz 12.00 Știri 12.10 Tribuna partidelor parlamentare 12.40 Desene animate 14.00 Magazin cultural pentru minorități 15.00 Serial. Biarritz 16.00 Știri 16.10 Veni, Video, Vici! 16.25 Călătorie la pas 17.00 Enigmatica Terra 18.00 Cronica unei veri 18.15 Serial. Saint Tropez 19.15 Prim plan 19.30 Atletism 22.30 Teatrul: Sub clar de lună de T Mazilu 23.15 Serial. Saint Tropez (R) 1.15 Documen-tar (R) 1.45 Film (R) 3.20 Prim plan (R) 3.35 Atletism (R) 5.00 Știrile serii 5.25 Călătorie la pas (R).

Miercuri 27 august

6.00 Veni, Video, Vici! 6.15 Desene animate 7.00 Docu-mentar 8.05 Documentar 8.35 Serial. Rod, Lucy și priete-nii lor extraterestrii 9.05 Tonomatul DP 2 11.00 Serial (R). 12.00 Știri 12.10 Patrimoniu Românesc 12.45 Desene animate 14.00 Magazin cultural pentru minorități 15.00 Serial. Biarritz 16.00 Știri 16.10 Veni, Video, Vici! 16.30 Eco – Magazin 17.00 Enigmatica Terra 18.00 Cronica unei veri 18.15 Serial. Saint Tropez 19.15 Prim plan 19.30 Atletism 22.30 Film. Schimbări majore 23.15 Seri-al (R). Saint Tropez 1.15 Documentar (R) 1.40 Film (R). 3.20 Prin plan (R) 3.35 Atletism (R) 5.00 Știrile serii 5.25 Eco – Magazin (R).

Joi 28 august

6.00 Veni, Video, Vici! 6.15 Desene animate 7.00 Docu-mentar 8.00 Documentar 8.30 Serial. Rod, Lucy și priete-nii lor extraterestrii 9.00 Tonomatul DP 2 11.00 Serial (R). 12.00 Știri 12.10 Tribuna partidelor parlamentare 12.40 Desene animate 14.00 Magazin cultural pentru minorități 15.00 Serial. 16.00 Știri 16.10 Veni, Video, Vici! 16.30 Club Aventura 17.00 Enigmatica Terra 18.00 Cronica unei veri 18.15 Serial. Saint Tropez 19.15 Prin plan 19.30 Serial. O familie formidabilă 20.30 Atletism 22.30 Film. Nero Wolfe, detectiv – Crime în serie 23.15 Serial (R). Saint Tropez 1.15 Documentar (R) 1.45 Film (R). Nero Wolfe 3.20 Prin plan (R) 3.35 Atletism (R) 5.00 Știrile serii 5.25 Club aventura (R).

Vineri 29 august

6.00 Veni, Video, Vici! 6.15 Desene animate 7.00 Serial (R). 8.00 Documentar 8.30 Serial. Rod, Lucy și prietenii lor extraterestrii 9.00 Tonomatul DP 2 11.00 Serial (R). 12.00 Știri 12.10 Patrimoniu românesc 12.40 Desene animate 14.00 Magazin cultural pentru minorități 15.00 Serial.Biarritz 16.00 Știri 16.10 Veni, Video, Vici! 16.30 Pescar hoinar 17.00 Enigmatica Terra 18.00 Televiziunea, dragostea mea! 19.15 Serial. Prim plan 19.30 Serial. O familie formidabilă 20.30 Atletism 22.30 Film. Sfântul Giugliu 23.15 Remix 1.10 Documentar (R) 1.40 Film. (R) 3.20 Prin plan (R) 3.35 Atletism (R) 5.00 Știrile serii 5.25 Pescar hoinar (R).

Sâmbătă 30 august

6.00 Veni, Video, Vici! 6.15 Desene animate (R) 7.00 Serial (R). 8.00 Generația@ 9.00 Top sport 9.30 Arca lui Noe 10.00 Desene animate 10.30 Răscruci 11.00 Cano-taj. Campionatele Mondiale 12.30 Insolit 13.00 Film puzzle 14.15 Atlas 14.45 Vezi 2, vezi Europa 15.00 Serial. Stă-pânul animalelor 16.00 Știri 16.10 Veni, Video, Vici! (R) 16.30 Serial. Aventurile familiei Twist 17.00 Serial. Saint Tropez 18.00 Serial. Iubiri celebre ale secolului XX. 18.30 Atletism 21.00 Serial. Străini în Țara Făgăduinței 21.50 Film. Blonda Marilyn 22.25 Parada gărzilor regale 23.10 Serial (R) 1.40 Film. (R) 2.10 Atletism (R) 4.25 Răscruci (R) 4.55 Insolit (R) 5.25 Atlas (R).

Duminică 31 august

6.00 Muzica populară 6.30 Desene animate (R) 7.00 Documentar 8.00 Ferra 9.30 Medalion de interpret 10.00 Desene animate 10.30 Canotaj 12.30 Design 13.00 Flori din... floarea din Grădină 14.30 Cronici mediteraneene 15.00 Serial (R) Stăpânul animalelor 16.00 Știri 16.10 Aleea cu Ghimpi 16.30 Serial. Aventurile familiei Twist 17.00 Serial. Saint Tropez 18.00 Serial. 19.00 Atletism 20.00 Serial. Iubiri celebre ale secolului XX 20.30 Telejур-nal 21.00 Piersic Show 22.45 Film. Trădătorea 23.15 Serial (R) 23.45 Canotaj (R) 2.45 Aleea cu Ghimpi (R) 3.00 Cronici mediteraneene (R) 3.30 Atletism (R) 4.30 Design (R) 5.00 Știrile serii 5.30 Telejurnal (R).

ÎN LIMBA MATERNĂ emisiune radiofonică în limba română

25 AUGUST, LUNI (redactor: Iulia Kaupert)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00: Montaj de muzică populară 11.30: Buletin in-formativ, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere.

26 AUGUST, MARTI (redactor: Petru Cîmpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.40: Evenimente calendaristice 10.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.10: „Istoria poporului român” de Neagu Djuvara 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

27 AUGUST, MIERCURI (redactor: Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Sport – rubrica lui Adam Bauer 11.53: Avanspremiera „Ecranul Nostru” 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

28 AUGUST, JOI (redactor: Petru Cîmpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.00: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.20: Nota săptămânii de Edda Illyés 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.45: O șansă istorică: Uniunea Europeană (serial de dr. Alexandru Ardelean) 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

29 AUGUST, VINERI (redactor: Eva Iova)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.50: Revista presei „Foia românească” 11.55: Avanspre-miera „Ecranul Nostru” 11.00: Magazinul „De la 14 la 18 – licenții” 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

30 AUGUST, SÂMBĂTĂ (redactor: Petru Cîmpian)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristi-ce 14.40: Programul bisericilor ortodoxe și al adună-rii baptiste 14.45: Interviu, reportaje din viața româ-nilor din Ungaria 15.00: Party Time – magazin de muzică ușoară 15.00: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 15.58: Încheiere.

31 AUGUST, DUMINICĂ (redactor: Petru Cîmpian)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristi-ce 14.40–15.30: Retrospectiva săptămânii (spicuiri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 15.30: Emisiune religioasă ortodoxă 15.55: Încheiere.

(Nu răspundem pentru eventualele modifi-cări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relatări din viața școlilor româ-nești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, în afară de frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecven-țele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio De-brețin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru

27 august 2003 (mtv ora 14.25)

Reluare: 30 august 2003 (m2 ora 11.15)

Programul prevăzut pentru săp-tămâna viitoare:

Programul dedicat românilor din Ungaria va di-fuza o relatare amplă despre primul Festival al Castraveților, o manifestare desfășurată la Mi-cherechi, la sfârșitul săptămânii trecute. Impor-tanța manifestării este cu atât mai mare, cu cât ea s-a desfășurat într-un sat românesc, într-o comunitate care, se pare, că a reușit să-și gă-sească o strategie de supraviețuire prin cultiva-rea zarzavaturilor în sere, ceea ce oferă și tineri-lor o perspectivă pentru a nu părăsi satul natal.

Realizator: Tiberiu Boca

PROGRAMUL TVR TIMIȘOARA

Interval orar 16.00-18.00, pe frecvența TVR2

Luni, 25 august 2003

16.00–16.30 EVAntai 16.30–17.30 Vara cu noi – magazin regional 17.30–18.00 Știri regionale.

Marți, 26 august 2003

16.00–16.30 Banatica (emisiune în limba germană) 16.30–17.30 Universul culturii 17.30–18.00 Știri regionale.

Miercuri, 27 august 2003

16.00–18.00 Banatica (emisiune în limba maghiară) 16.30–17.00 Rural XXI 17.00–17.30 Meleaguri de cântec 17.30–18.00 Știri regionale.

Joi, 28 august 2003

Festival al Castraveților din Micherechi cu dansuri, concerte, expoziții, concursuri și veselie

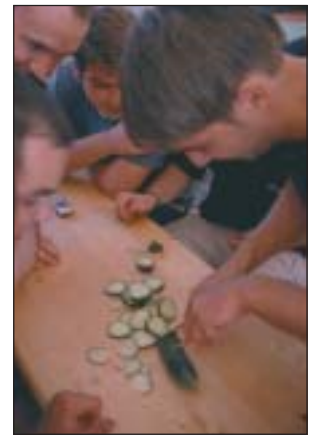

Foto:
Aurel Papp
Eva Iova
Victoria Kozma

FOAIA
românească
22 AUGUST 2003
www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Iova. Colectiv redacțional: Edda Illyés, Rita Păcș. Tehnoredactare computerizată: Kovács Sándor. Editura și redacția: 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8., Pf. 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152, E-mail: foaia@matavnet.hu, foaia@freemail.hu Editor responsabil: Dr. Ioan Ciotea, președinte, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Mozi Nyomda Bt. 5600 Békéscsaba, Luther u. 5/B Director: Garai György. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bihor și Csongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele în anul 2003: 3 luni 780 forinți; 6 luni 1560 forinți; 1 an 3120 forinți. A hetilap megjelenését a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségért” Közalapítvány biztosítja. Apariția săptămânalului este asigurată de Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”.